

ERDÉLYI LAJOK

Ramaszetter Rt.
1., Disztér 2.

Főszerkesztő
DR. PAÁL ÁRPÁD

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Oradea - Nagyváradi, Str. Reg. Carol 5.**
(volt Szilágyi Dezső-ucca) — **Telefon 27**

Előfizetési árak: Belföldön: Egész évre 800, fél évre 400, negyedévre 210, egy hónapra 70 lej.
Magyarországon: Egész évre 60 P, fél évre 30 P, negyedévre 15 P.
Egyéb országokba: Egész évre 1000, fél évre 500, negyedévre 250, egy hónapra 80 lej.

Főmunkatárs
DR. GYÁRFÁS ELEMÉR

KÖZBESZÓLUNK

NEM SZABAD szűk keretek között csak helyi viszonylatban maradnia annak a határozatnak, amelyet hétfőn délelőtti nagygyűlésükön hoznak Nagyváradon a bihari gazdák és szőlőtermelők. Mert ezt a gyűlést a mind súlyosabbá váló gazdasági helyzetük kényszere alatt hívták össze, hogy egységbe tömörülten — próbálják meg kiharcolni magukat a földreform óta naponta fojtogató ezernyi prés csavarja alól. És amilyen a helyzet Biharban, olyan az ország minden magyarlakta területén.

Ezen a gyűlésen megfogják alakítani az Országos Magyar Párt biharmegyei tagozatának mezőgazdasági szakosztályát. Ilyen szakosztálya a Magyar Pártnak még nem volt sehol. De hogy szükség van rá: elvitathatatlan. A Magyar Párt tagjainak, biztosított szavazatainak nyolcvan százalékát az őstermelők teszik. A falu. Eddig és a jövőben is a falu többsége marad minden körülmények között fajához, nemzetéhez, s annak parlamenti képviselőjéhez, a Magyar Párthoz. Tökéletesen jogos tehát az az akaratuk, hogy gazdasági és politikai tekintetben a párt keretein belül erős bástyát építsenek maguknak. De egy bástya még nem sokat ér. Csak akkor fogják megközelíteni önvédelmi céljaikat, ha minden vármegye megépíti a maga bástyáját, megalakítja a maga gazdasági szakosztályát.

Még nem ismerjük ugyan politikai természetű javaslatát, a szakosztályalakítást tervező bihari gazdáknak, csak

hallottunk arról, hogy a pártvezetőséget is az őstermelők nyolcvan százalékának arányában akarják az új választáson összeállítani. Nem tudjuk, hogy mit értenek ez alatt, mert hiszen megvannak a megyei tagozatok, amelyeknek eo ipso a gazdaközönség tagjaiból kellett megalakulniok. Félős, nehogy tulmerítsék itt a kanalat.

De amikor a mind nyomasztóbbá váló adóterhek, elviselhetetlen taxák ellen egységes védekező műveleteket akarnak indítani, részint a lakosság kioktatása, részint állandó informálása által vagy ingyenes jogorvoslat beszerzését szervezik meg a tulmagasra méretezett, vagy igazságtalanul kivetett adók leszállítása érdekében: az egész magyarság helyeslését vívják ki a gazdasági szakosztály gondolatával.

A mezőgazda társadalomnak rengeteg baja, kívánalma van, amelyeknek orvoslása, életök megkönnyítése új törvényeket s a meglévők módosítását kívánja meg. Az olcsó mezőgazdasági hitel hiánya, az agrárvámok már tarthatatlan formája, a gabona- és állatkereskedelem lehetőségeinek megteremtése, háziipar fejlesztése, a gazdasági hitelszövetkezetek átszervezése és újak felállítása, börtömelés és értékesítés végett a külföldi kapcsolatok felvétele és kisebbségi értékesítő szövetkezet létesítése stb. stb. azok, amelyek a mindennapi élet súlyos problémáit vetik fel.

De más a politika és más a mezőgazdaság. S akik kezükbe veszik ezeknek a szakosztályoknak irányítását, egyformán kell, hogy otthon legyenek mind a kettőben!

Egész Erdély földművelő magyarságát fogja érdekelni a hétfői nagyváradi gyűlés, amely esetleg új gondolatokkal új erőt, új életet tud belevinni a Magyar Párt vérkeringésébe.

SVÁJCBÓL ELREPÜLT a drága aranymadár: a csend és nyugalom. És a jó ég tudja, mikor tér vissza. Hiába írják a lapok, hogy Svájcban helyreállt a rend — ez már nem a régi. A kommunista tüntetések elűzték és bármilyen vaskézzel teremtettek rendet Genfben, azt még sem tudták keresztülvinni, hogy valamennyi kommunistát letartóztassák s az idegeneket áttegyék a határon, mert másik kantonba menekültek s onnan folytatják az agitációt. Svájc volt a politikai menekültek biztos fedezékét nyújtó asyluma évtizedeken keresztül. Akkor nyújtott biztos menedéket az oroszországi menekülteknek, amikor egész Európában sehol sem lettek volna biztonságban, sehol sem kaptak volna nyugodt hajlékot. Ma erre nincs szükségük már — ott van Oroszország. Tehát megpróbálják felgyújtani a régi tanyát. Ha tökéletesen nem is sikerült, azért elértek annyit, hogy megszűnt Svájc lenni annak, ami volt. A tegnapi és a mai Svájc között már különbség van. Már töltött fegyverrel állanak a kaszárnyák vártáján.

Minden rosszból származik valami hasznos valakire. Ebből legfeljebb annyit eredhet, hogy nem hordják többé a pénzeiket minden államból Svájcba, hanem bennmarad az országban. Pedig mennyi nem egyenes úton szerzett vagyon ment hol egyenes, hol kerülő úton Svájcba biztos fedezékét találni. Ez a biztonsági zár is lepattant.

Jánoska

Irta: Balázsházi Peter

Jánoska elkésett gyerek volt. Mikor született, három testvére már kint játszott és verekedett a szűk kis proletáruddvaron. A konyhában és kamrában pedig szűkösen volt az enni-való.

De Jánoska édesanyja mégis úgy érezte, mikor újszülött gyermekét először csókolta meg, hogy ez az ő legkisebb gyermeke, szívről szakadt édes magzatja, fogja megváltani a világot.

Lehet, hogy ezt a feujjongó örömet mindannyiszor érezte, valahányszor először csókolta gyermekét. De ezt egyik szüléstől a másikig elfelejtette, mint ahogy elfelejtette az életadó órák gyötrelmeit is... Az örömek és fájdalmak forrását egyaránt el kell hogy fátyolozza a felejtés, mert csak ez teszi elviselhetővé. Mint ahogy minden emberi dolgot, életet és halált csak akkor lehet elbírní, ha rajta a fátyol, amely a valóságot eltakarja. Vagy éppen a fátyol magyarázza a dolog miértjét?

Jánoska látszatra olyan volt, mint a többi kis gyerek, de az anyja úgy érezte, hogy soha még gyerek keze oly lágyan nem simogatott, mint az övé.

És amint a kis fiú növekedett és iskolába kezdett járni és a tisztelendő úrtól szentképeket kapott, azt mondta, hogy pap lesz... Az

édesanyja úgy hallgatta ezt, mint valami szent ígéretet. Talán nem is a gyermek ígérete volt ez, hanem magáé a jóságos Istené. Aki megkönyörülvén az ő nyomorúságán, mintegy le szólt hozzá: „Ne búsulj, ne sírj annyit szegény Varga Andrásné, azért hogy a férjed iszik és nagyobb gyermekeid oly vásottak. Mert pap lesz a te legkisebb fiad. Békés kis faluban lesz plébános a te Jánoskád egykoron. És te fogod vezetni az ő házat, te fogsz felügyelni minden jószágára és ha a püspök jön, nagy tisztességben ott fogsz úlni az usztalnál és te fogod kimerni a főpásztornak az aranyszínű levest...”

A gyerek ígérete mint aranyfonál kötötte hozzá az anya szívét a szentegyházhoz. Buzgóvá lett és imádságos lelkületűvé. Türelmes volt és szorgos, vállalta a mindennapi nehéz munkát, mert miközben élete poros és szürke ösvényét taposta szemét boldog jutalom zöld mezején legeltette.

A szomszédasszonyok pedig kinevették „Ugyan Vargáné” — mondták — „hogy éppen a maga fia lesz pap?... Majd meglátja, mihelyt ütöget a bajusza, elfut ő is a leányok után, mint a többi.” Az édesanya szívét harag öntötte el, de eszébe jutott, hogy a pap a békeiséget hirdeti, éppen ezért az édesanyjának is hallgatnia kell, ha sértő szóval szíven ütik...

Jánoska lényeg nem változtatta meg azt a szándékát, hogy életét teljesen Istennek szentelje. De ígéretének beváltására olyan módot választott, amelyre az anya nem gondolt

volna. Pár napi torokfájás és forróság után, mintegy hirtelen elhatározással átlépett az oly kimondhatatlan tágas örökkévalóságba.

Ezen mindenki megdöbben és csodálkozott. Még a szomszédasszonyok is tisztelettel adó suttogással vették körül és virágot hoztak neki. „Istenem, szegényke meghalt” — mondták. — „De hiszen annyi más gyerek van még a világon.” A testvérei pedig, akik mint legkisebbet gyakran büntötték és megütötték, most riadt tisztelettel néztek rá. mintha Jánoska valami veszélyes kaland hőisévé lett volna.

Csak az anya nem értette azt. Nem értette, hogyan halhatott meg éppen az ő fia, szívének gyermeke, akinek a világot kellett volna megváltani. Akinek ajkáról úgy áradt volna az ige, mint a méz, aki kibékítette volna az ellenségeket és erős, oldhatatlan kötelékekkel kapcsolta volna össze azokat, akik szeretik egymást. De aztán eljött az ollárogyitől egy asszony, aki felolvasta neki az evangéliumot, amelyben írva van: „Aki én bennem hisz, ha meghalt is, élni fog.”

Ha meghalt is, élni fog... Igen, érezte ezt ő a szíve mélyén, hogy az ő gyermeke nem halhatott meg, de jól esett az evangélium bizonyossága. Mert azt, hogy az édesanya gyermeke egészen meghalhat, csak azok hiszik, akik még soha gyermeket nem temettek.

Jánoska nem halhatott meg, Isten kezébe vette sorsát. Kiragadta őt a világból, mielőtt

Az adózásához három kategóriába akarják osztani a földeket

Bizottság végezné a földek osztályozását

(Nagyvárad.) A földművelésügyi miniszterium értesítette a nagyvárad Mezőgazdasági kamarát, hogy tervbevette, hogy a jövőben a földadót a föld becsértékének megfelelően állapítják meg. A földeken bizottság szállna ki, amely minőségük, termőképességük szerint három kategóriába osztaná a földeket s az adómegállapításnál ez a felosztás szerepelne alapként, hogy ezáltal az értékbeli különbségeket kiegyenlíthessék és enyhítsék az igazságtalan adóztatást. Ezt az adóztatási rendszert már 1933-ban bevezetnék s ezért a földművelésügyi miniszter szombatra tanácskozára rendelte Bukarestbe a Mezőgazdasági Kamarák igazgatóit és a konziliereket.

Hitler repülőgépen Hindenburghoz utazott

— Hitler, Stasser vagy Bracht —

Berlinből jelentik: Hitler a köztársasági elnök meghívását elfogadta, pénteken délután Strasserrel és vezérkarával repülőgépen Berlinbe érkezett és szombaton jelenik meg kihallgatáson Hindenburg előtt.

A kibontakozás egyes mozzanatait az egész világ feszült érdeklődéssel kíséri, döntés azonban csak a jövő hét első napjain várható. Hitler állítólag nem egyedül, hanem Strasserrel együtt akar kihallgatáson megjelenni. Az elnöki iroda ezzel szemben határozottan hangsúlyozza, hogy a pártvezérek fogadtatása egyformán történik és senkivel sem tesznek kivételt. Az elnöki kihallgatások során csakis Meissner, az elnök mellé rendelt államtitkár van jelen Hindenburg mellett, de a tárgyalásokat — éppen a pártvezérek kívánságára — négy szemközt folytatják.

Hindenburg kihallgatással

Pénteken a délutáni órákban Hitler neve került előtérbe, mint kancellárjelölt, ha azonban vele nem lehetne meg egyezni, úgy Schleicher ezredes, a legutóbbi hadügyminiszter, vagy Bracht dr. volt birodalmi kormánybiztos nevét emlegették. Ujabbban azonban Strasser neve került teljesen előtérbe és úgy emlegetik, mint akinek legtöbb esélye van a kancellárságra. A kabinet ebben az eset-

ben a nemzeti szocialistákból, német nemzetiekből, a centrum és a bajor néppártból alakulna.

Tegnap délelőtt elsőknek Hugenberg titkos tanácsos, a német nemzeti párt vezére jelent meg az elnök előtt, délután pedig a centrum párt megbízottja. Szombaton közvetlenül Hitler után Schaffert, a bajor néppárt vezetőjét fogadja kihallgatáson Hindenburg.

Déli egy órakor Berlinből jelentik: Hindenburg birodalmi elnök szombaton délelőtt fél 12 órakor kétórás kihallgatáson fogadta Hitler Adolfot, a nemzeti szocialisták vezérét.

Egy asszony le akarta szurni Papent

A portás akadályozta meg a politikai gyilkosságot

Berlinből jelentik: A rendőrbírószék tárgyalásán csak ma derült ki, hogy kedden délelőtt egy nő merényletet kísérelt meg von Popen ellen. Amikor a portás néhány percre ellátta a kancellária hivatalának portáját, egy nő rohant fel a lépcsőkhöz. A portás észrevette, az ott posztoló rendőrrel utána vette magát s még a lépcsőházban sikerült elfogni. Amikor kérdőre vonták, kijelentette, hogy Papent elé akart jutni, hogy politikájának megváltoztatására bírja a kancellárt. Megmo-

A pénzügyminiszter november 25-ig eltolta az egyenesadó hátralékok kamatmentességét

Bukarest. Saját tud. Mint ismeretes, a pénzügyminiszterium a közelmúltban úgy határozott, hogy fölmentik a késedelmi kamatok fizetése alól mindazokat az adófizetőket, akik november 15-ig kifizetik egyenes adóhátralékaikat és folyó évi egyenesadójuk összegének legalább ötven százalékát, vagy ha hátralékaik nincsenek — folyó évi adójuk hetvenöt százalékát. A pénzügyminiszter ebben a tekintetben most újabb kedvezményt adott, amennyiben elrendelte a fenti kifizetések határidejének november 25-ig való meghosszabbítását.

Nem vezeti be a kormány az alkohol-előállítási monopóliumot

Bukarest. Saját tud. A kormány legutóbb hozott határozatában eljuttatta azt a tervet, hogy bevezeti az alkohol-előállítási monopóliumot. Az újabb határozat értelmében a kormány csak az alkohol-árúrási monopóliumot tartja fenn bizonyos — a jövőben eszközözendő — módosításokkal.

Auboin vasárnap elhagyja Romániát

Bukarest. Saját tud. Roger Auboin, a nemzeti bank szakértője vasárnap elhagyja Bukarestből és előbb Párisba, majd Genfbe utazik. Auboin bukaresti vizsgálatáról semmit sem hoztak nyilvánosságra.

sincs róla, hogy ő cselédnek menjen. Nem lesz ő a más kutyája. És elment manikűrös kisasszonynak.

Eleinte, igaz, hazahozta a pénzt és mivel felkapták, elég jól keresett. Mondta is az anyjának: „Lásza öreg, ha elmentem volna szobaleánynak, ahogy maga akarta, most nem élhetnék így.” De később, úgy látszik, apadt a keresete, vagy hogy minden pénzt selyem fehérneműre költötte? De ő is szűken adta a garast, szinte mintha csak irgalomból lette volna.

A harmadik gyerek, szintén fiú, szegény jámbor lett volna, de félkegyelmű volt. Akárhová fogadták meg boltos inasnak (mert egyébre nem volt jó, a munkáját nem győzte), nemsokára elbocsájtották. Olyan volt szegénynek a feje, mint a lyukas szita, minden kihullott belőle. A vevőknek mindig mást liferáltak, mint amit megrendeltek. Ezen egy darabig nevettek, utóbb bosszankodtak és végül mindenünnen elcsapták.

De Vargáné, aki időközben meg is özvegyült, mindezt némán viselte. Bánatát mindig csak Jánoskának panaszolta el, aki színén gimnazistasorba került már, de azért most is a régi jó gyerek volt. Szeretete édes maradt, mint a méz és ő maga is olyan volt: gyermek, örök tavasz.

Az idő tovább hömpölygött, mint szennyes folyam és az anya szívének nem sok balszót hozott...

Fia, a soffőr végre állást kapott, de mihelyt pénzt keresett, el is költözött hazulról.

A kis manikűrös egy este későn jött haza.

tozták s egy huszonnyolc centiméter hosszú tört találtak nála. Amikor emiatt kérdőre vonták, kijelentette, hogy: „Papent vagy igéretet tett volna politikájának megváltoztatására, vagy használtam volna valamire a tört!” Homályos kijelentésével kapcsolatban azonban minden további felvilágosítást megtagadott. Mint később megállapították, a különös „merénylet” Budde asszonynak hívják. A rendőrbírószék tiltott fegyverviselés címén három hónapi börtönbüntetésre ítélte.

megromolhatott volna, Isten azért vette el őt, mert különösképpen szerette.

Varga Mihályné tehát ezentúl is eljárt a templomba és még csendesebb lett, meg többet dolgozott.

A Jánoska arcképét pedig berámáztatta és a tisztábbik szoba falára tette. Kis asztalkán virágot is tett elébe és mikor hónap fordulója volt a kis fia halálának, gyertyát gyújtott előtte és mikor elkészült napi munkájával, bent imádkozgatott vagy halkán dúdolt meghalt gyermekének. Vagy édesen elbeszélgetett vele. Voltak, akik azt mondták, Varginé megzavarodott, pedig hát mi volt abban, hogy ő néha beszélgetett drága gyermekével, kint Isten olyan különösképpen szeretett? És aki mindig olyan jó volt hozzá, holott a többi, már serdülésnek indult gyerek gyakran bántotta meg őt dúrva szavakkal. De az emberek már olyanok, mindenkire reafogják, hogy bolond, aki egy kicsit más, mint ők.

... Bizony a Jánoska testvérei gyakran tapostak az édesanya szívére. A legnagyobb fia lakatossegéd lett, majd soffőr, de mint ilyen, nem kapott alkalmazást. Pénzt nem hozott haza, de hangos volt és nagy étvágyú; ha nem talált azonnal az anyja, baj volt. De az ételek íze miatt is sok szó esett. Mert hogy — mint mondta — az ilyen jámbor asszony zsír helyett szentelt vízzel főzi.

Jánoska nővére csinos fiatal leánnyá serdült. Az anyja azt akarta volna, szegődjön el valami jó úriházhhoz, ahol csak jót tapasztalhat és tanulhat, de a lány azt mondta, szó-

Szeme alatt mély árkok voltak és mintha szesz szaga érzett volna lehelletén. Félíg felöltözve dőlt le ágyára és kábult, mély álomba zuhant. Nyitott szájjal, haláspádatan aludt; olyan volt, mintha meghalt volna...

Az anya a leánya fekvőhelye mellé ült, halkán morzsolta a fájdalom rózsafüzért és úgy érezte, halottat virraszt.

Krisztus azt mondta: „Aki bennem hiszen, ha meghal is, élni fog.” De vajjon hitt-e Krisztusban az ő leánya?

Es éppen ezért, melyik gyermeke volt az élő és melyik a halott? Oh, azelőtt mindez oly világos volt, most pedig egyre sűrűbb lett a titok, a fátyol.

Az élet és halál fogalma, az élet és a halál küszöbe ezen az éjszakán teljesen elmosódott. Kibogozhatatlan rejtellyé lett. Az anya el sem bírta volna ezt az éjszakát, de azt a szegényt sem, amit kisebbik fia, szegény félkegyelmű hozott reá, ha Jánoskát fel nem vették volna a szemináriumba, ahol jeles volt a jelesek között.

Vargáné és kisebbik fia, aki állandóan munkátlan volt, az emberek irgalmára utaltan, a könyörület langyos és üres levesen tengték életüket. De a serdülő gyerek örökké éhes volt és egy napon fehér cipőt, álmának netovábbját emelte el az elárusítók asztaláról. Míg addig senki sem törődött szegény rongyos fiúval, amint egy 12 fillér értékű cipőcska miatt mindenki nekiesett. Utították, verték, pofozták, mintha valakinek a lelke üdvösségét vagy jövődő földi boldogságát lopta volna el

Dr. PERL OTTOtudományos kísérletei
alapján készült**PERLOTT**fogpaszta, fogpor, szájvíz és drageé
máris mindenkit meghódított.**Hozzászólás a parlamentben Willer beszédéhez**

— A képviselőház és a szenátus pénteki ülése —

Bukarest. Saját tud. A képviselőház péntek délutáni ülésén, napirend előtt a jegyzőkönyvhöz való hozzászólás során Stelescu vasgárdista, aki minden alkalmat megragad a magyarság elleni indultainak kifejezésre juttatására — Willer József csütörtöki interpellációjával foglalkozott.

— A kamara tegnap délutáni ülésén — mondotta Stelescu — Willer József nyilatkozatot tett, amelyre nyomban válaszolt a külügyminiszter. E nyilatkozat azonban úgy állítja be a megnyilatkozásaiban mindig öntudatos és méltóságának teljes magaslatán álló diákságot, mintha azon szegényfolt maradt volna a hazafias tüntetések nyomán. A gyorsírói jegyzetek szerint ugyanis Willer a diákságra azt a kitételét használta, hogy „felelőtlen csoport, amely kóborolt Bukarest uccáin”.

— A legerélyesebben tiltakozom — folytatta — ez ellen a kifejezés ellen s ugyszintén az ellen, hogy Willer a parlamentben azt hangoztatta, hogy ezek a tüntetések a romániai magyar kisebbség amúgy is súlyos helyzetét még súlyosbítják. A magyarok helyzete nálunk nem nehéz, a kisebbségek sorsa nem elviselhetetlen!

Pop-Cicio elnök: Kérem, képviselő úr, ne polemizáljon, hanem tegye meg észrevételeit a jegyzőkönyvhöz!

Stelescu: Elnök úr! Olvasva a gyorsírói jegyzeteket, tiltakozom az abban használt állítások ellen, mert a kisebbségek nálunk a lehető legnagyobb szabadságnak önérvényesítői és amikor a romániaiak éhhalállal küzdenek, ők az összes bukaresti és vidéki vállalatokba befurakodnak. Willer állításaiban súlyosan sérti a bukaresti diákokat, akik mindenkor teljesítették kötelességüket és teljesíteni fogják ezt a jövőben is, ha Magyarországon a revízió harci kürtjét fújják!

A fiatal képviselő szavait a Ház egyáltalában nem vette komolyan. Beszéd alatt nagy zaj, figyelmetlenség uralkodik a teremben s állandóan közbeszólások szakítják félbe, amelyek között gyakran a képviselő fiatalására vonatkozó jelzők kíséretében ilyen kiáltások is hallatszanak:

— Ugyan ne beszéljen már annyit! A többségi képviselők pedig színpátia megnyilatkozással integettek Willer felé, aki csak csendes lemosolygással felelt erre a fiatalos hévtől fűtött beszédre.

Marton zsidópárti képviselő az adóbehajtások kiméletlensége miatt szólal fel. Elmondja, hogy választókerületében Bukovinában, olyan kegyetlen szigorral

végzik az adóbehajtást, hogy a falvak amúgy is szegény lakosainak még az utolsó párnáit is elviszik.

Penescu és Adam Jonescu lupista képviselők a Semmitőszéknek a konverziós törvény alkotmányossága tárgyában hozott döntését teszik szóvá, kérdést intézve a pénzügyminiszterhez, hogy milyen helyzet fog ennek következtében előállni?

Mínt hogy azonban — minisztertanács lévén — csak Crisan György erdélyi miniszter ült a miniszteri széksorokban, a kérdés körül nem fejlődik ki nagyobb vita s az ülést kevesebb 6 óra után be is rekesztik.

A következő ülés kedden lesz.

A Szenátus pénteken délután igazolta az udvarhelyi szenátorválasztások alkalmával a magyar gazdasági blokk listáján bekerült Mátis András mandátumát.

Madgearu a minisztertanácsban javaslatot terjesztett elő az ország gazdasági fellendítéséről**A Semmitőszék döntése miatt új konverziós törvényjavaslat szükséges**

Bukarest. Saját tud. A kormánytagjai pénteken délután Maniu Gyula elnökletével minisztertanácsot tartottak, amelyen Madgearu pénzügyminiszter 3 óra hosszáig tartó expozéban ismertette az általános gazdasági és pénzügyi helyzetet, valamint az 1933. évi költségvetés alapvető pontjait. Ezután a pénzügyminiszter javaslatot terjesztett elő az ország pénzügyi és gazdasági helyzetének fellendítése és a költségvetés egyensúlyba hozása tekintetében.

Popovici igazságügyminiszter ismertette azt a helyzetet, amelyet a Semmitőszéknek az a döntése teremtett, amely — mint ismeretes — alkotmányellenesnek nyilvánította a konverziós törvény több szakaszát.

A kormánytagjai elhatározták, hogy szombaton délután fél hat órakor ismét

minisztertanácsra ülnek össze, amelyen megvitatják a pénzügyminiszter által előterjesztett javaslatokat és vita tárgyává teszik az igazságügyminiszter által ismertetet helyzetet. Ez utóbbiban a minisztertanács elvben annyit már is megszövegezt, hogy a kormánynak erre vonatkozóan új törvényjavaslattal kell jönnie.

Fogal
gyorsan és biztosan hat
Rheuma / KÖSZTÉNY
Ideg- és izomzása
spanyolnátha, ízfájás és hűléses betegségeknek. Oldja a húgyútiakat! 6000 orvosi vélemény! Idült esetekben is hatásos. Ragaszkodjék a Fogal-hoz!

Aztán a bíróság elé került, ahol kérdezték, faggatták, mintha valami rejtélyes dologról volna szó. Szinte csodálkozni látszottak azon, hogy a jámbor anya gyermeke hogyan züllhet ennyire, de a gyerek szürkén és tompán egyre azt ismételte: „éhes voltam.”

Az anya sírt és könyörgött. Töredezett hangon kérte a bírakat, ne vessék fogságra szegény szerencsétlent, ne hozzanak szegényt másik fiára, aki a püspök kedvence.

A bírák fejüket csóválták és az emberi irgalom nevében elzárás helyett a nyomoruság szennyes vizébe visszadobták a gyereket.

... És ismét otthon voltak, anya és gyermeke, nincstelen hajlékukban, kitzasztva az emberi közösségből.

Az anya az emberi szájalom ingyen levését melegítette a tűz mellett. Az erdőről hozott vékony gallyak halk suttogással kezdtek el égni. Mintha a tavaszi napsütésről dúdolnának, a meleg nyári napokról, amikor magukba szívták a meleget, amit most visszasugárzának... És lángra gyúltak és fellebogott bennük valami isteni erő, amely átmenetelt az asszony hervadt kezét és szívé... A szívé, amely a lángokkal együtt lobbogott... És lassan lehullt róla a gyötrelmek szürke palástja...

A lángok suttogása orgonaszóvá lett és a lobogás oltárgyertyák fényévé szelidült... És hófehér, arannyal himzett ruhában ott feküdt az oltár előtt Jánoska, akit pappá szenteltek... A püspök fejére tette a kezét és Jánoska arca olyan volt a gyertyák fényében, mint tiszta

fehér virág. Az anya sírt, könnyek csorogtak végig az arcán.

Nem azért, mert azt hallotta, hogy a leánya éjjel az uccán kóborol, vagy mert a fia lopott. Azért árasztotta el az öröm szívé, mert tudta, hogy legkisebb magzatját, szívéből szakadt Jánoskáját pappá szentelik...

Igaz, hogy pár évig kálálkodnia kell még. De a püspök nagyon szereti és biztosan tekintettel lesz majd a családja sanyarú helyzetére és mihelyt lehet, plébániát juttat neki, ahová majd magával viheti öreg édesanyját...

És ő lesz a plébános édesanyja és fián át, akire a lelkek őrzése bízatik, édesanyjává lesz az egész falunak. Hozzá jönnek a betegek és az éhesek és ő fog nekik osztani...

És napos tornáca lesz és azon virágok fognak nyílani... És vasárnap fekete taffotaruhában ül a szentélyben, az oldaipadon és hallgatni fogja, hogyan prédikál a fia az örök üdvösségről.

A napok egyformán peregték tova, mint rózsafüzért morzsoló fáradt öreg ézben a gyöngyszemek. Az összetört élet fájdalmas litka bontakozott ki a halkán lepergő egyhangú morzsolásból az imádságnak és az életnek... A fájdalmas olvasó véget ért. Lepergett az utolsó gyöngyszem. A fáradt anya, az irgalomból tengelett élet, a végső megnyugvásnak a küszöbére lépett.

És mikor megtudták gyermekei, hogy édesanyjuk a nagy kapu elébe ért, szívükben megilletődtek és eljöttek szegényes fekhelyéhez, hogy búcsút mondjának neki, akinek szí-

vében életük először sarjadásnak indult.

És a kis manikűrös leány letörölte az égő rúzt fáradt szájáról és azt mondta testvérének, a sofförnek, hogy menjen el a papért. És a sofför egy dúsan borraavalózó fuvart mulasztott el, hogy az anyja a haldoklóknak szentségét ne mulassza.

És leánya a szomszédból fehér terítőt kért kölcsön. Utolsó keresetén virágot és gyertyát vásárolt és a nyomor szürkeségéből, mint fehér virág nyílt ki a Krisztust váró kis oltár.

És eljött a pap és megaldotta a házat és az édesanya elhomályosodó szemmel látta, hogy a püspök az ő fiát küldte el hozzá, az ő Jánoskáját, hogy életét bűneinek terhe alól feloldja. Mivel beszélni már nem tudott, az ő édes gyermeke kezének egyetlen mozdulatával feloldotta őt bűnei alól. Aztán a szent kezet letörölte a gyötrelmek és fáradtság nyomait... Kitágult lélekkel indult el az anya Isten országának örök útjára és magában így imádkozott... És olyan világosság áradt a szívébe, amilyent csak az Egyháznak doktorai és mártírjai érezhetnek...

„Hálát adok Neked Istenem, hogy erőt adtál nekem ahhoz, hogy ezt a nehéz életet elviselhessem és vegig harcoljam... Hálát adok azért, hogy gyermekeket adtál nekem, akiknek bűnét irgalmasságod bőségében majd megbocsátod... De különösen hálát adok Neked azért, hogy Jánoskát adtad nekem, akit nem vettem el tőlem az élet, mert bizony mondom Uram, hogy ő nélküle ezt a nehéz életet nem tudom, hogyan viseltem volna el.”

Revízióellenesgyűlés lesz Nagyváradon november 27-én

A rendőrség biztosította a Magyar Párt elnöksége előtt a kisebbségek személyi és vagyoni biztonságát. Senkinek sincs joga revízióellenes aláírásokkal molesztálni a kisebbségeket. — A diákság és a tartalékos tisztek fogják a nagygyűlés és felvonulás rendjét lenntartani

A Magyar Párt biharmegyei és nagyváradai elnöksége tegnap küldöttségileg felkereste dr. Popovici Péter prefektust ebből az alkalomból, hogy Nagyváradon november 27-én revízióellenes gyűlést tartanak. A küldöttség felhívta a prefektus figyelmét arra, hogy a közönség körében riasztó hírek terjedtek el arról, hogy a gyűléssel kapcsolatban a kisebbségi lakossággal szemben erőszakos fellépések és az élet és vagyonbiztonságot fenyegető tüntetések fognak történni. Kérték a prefektust, hogy minden eszközzel hasson oda, hogy a város békéjét semmi meg ne zavarja, annál is inkább, mert a kisebbségi lakosság a revíziós mozgalomban semmiféle formában bele nem avatkozott és semmiféle erőszakos fellépésre okot nem adott.

A küldöttség azután közölte a prefektussal, hogy a párthoz érkezett jelentés szerint a megyében és városban ismeretlen egyének házról-házra járnak és a magyarságtól aláírásokat kérnek ki, számos helyen terrorisztikus módon, hogy az aláírók résztvesznek a revízióellenes mozgalomban. Eltekintve attól, hogy az ilyen módon megszerzett aláírásnak erkölcsi értéke nincsen, dr. Willer József képviselő a Magyar Pártnak, mint a romániai magyarság egyetlen politikai szervének reprezentánsa, leszögezte a parlamentben a magyar kisebbség álláspontját és ezt Titulescu külügyminiszter elismeréssel vette tudomásul, — értelme az effajta aláírások gyűjtése nem egyéb a kisebbségi lakosság molesztálásánál, kéri tehát a prefektust, intézkedjék, hogy a lakosságot békés életében, mindennapi nyugalmában senki ne zaklassa.

Dr. Popovici prefektus mindenekelőtt kijelentette a küldöttségnek, hogy információi szerint semmi jel nem vall arra, hogy november 27-én bárki bárminő rendezésre készülne. Mindazonáltal ünnepélyesen kijelenti, hogy a rendet okvetlenül és feltétlenül garantálja és biztosítja a város lakosságát, hogy személyében és vagyonában senkit bántani nem fognak.

Nincs tudomása, — mondotta dr. Popovici prefektus — arról, hogy aláírásokat verbuválnának a kisebbségi lakosság körében a revízió ellen. Ha bárki felelőtlenül ilyet csinálna, azt helyteleníti, és ha nyomra vezetik, hogy erre kik vállalkoztak, gondoskodni fog, hogy ezt abbahagyják. A kisebbségi lakosságtól lojális kötelességteljesítést és állampolgári hűséget vár el, de semmiféle nyilatkozatra, deklarációra a revíziókérdésben senkit kényszeríteni nem lehet, ez felesleges és céltalan.

A küldöttség ezután dr. Zigre Miklóst, volt kisebbségi minisztert, az Ügyvédi Kamara dékánját kereste fel, mint aki a Casa Naționala elnöki minőségében az antifrevizionista mozgalmat vezeti. Előtte is feltárták a Magyar Párt vezetői aggodalmaikat és az aláírások gyűjtéséről a párthoz érkezett panaszokat. Felhívták a figyelmét arra a felelősségre, amely őt is terhelné, ha az ünnepséget zavargások vagy rombolások kísérik, követnék vagy megelőznék.

Dr. Zigre Miklós kijelentette, hogy a vasárnap délutáni rendezés egy percig sem hiszik, hogy akadjon valaki, aki az ünnepség méltóságát kompromittálná. A vezetőségnek természetesen az az intenciója, hogy itt rendbontás ne történjen. Eppen ma érkezett meg hozzá Steleán Popescunak, az „Universul” főszerkesztőjének távirata, amelyben közli jövő vasárnap délutáni rendezését és kifejezi azt a reményét, hogy Zigre Miklós egyéni presztízse is hozzá fog járulni ahhoz, hogy a rend fenntartassék. Különben is a gyűlésen résztvevő összes román egyet a Casa Naționala vezetését bízták meg a

rendezéssel és az öttagú vezetőség Zigre Miklós, Negulescu Athanáz, Nes Teodor, Sofronie Gheorghe és Stanescu ítélőtáblai főtitkár személye garancia a zavartalan lefolyásra. De ezenkívül is gondoskodnak arról, hogy se a román sajtó, se a gyűlés szónokai a kisebbségi lakosság ellen ne izgassanak. A vezetőség bizonyos rendszabályokon kívül külön is érintkezésbe lépett az ifjúsággal, hogy semmiféle kilengést ne engedjenek meg. A vidéki parasztság felvonulásánál tartalékos tisztek és altisztek vállalják a rend megővését. Mindenki át van hatva a rendfenntartás gondolatától és vágytól és ezért bizonyos benne, hogy az aggodalmak alaptalanoknak fognak bizonyulni.

Nem tud arról, hogy aláírásokat toboroznának a kisebbségi lakosság körében. Erre senkinek felhatalmazást nem adtak, erre szükség nincs és ilyesmire nem reflektálnak.

A Magyar Párt elnöksége, — amely egyébként ebben az ügyben a múlt néten már dr. Egrý Gergely polgármestert is felkereste, abban a tudatban bocsájta ki ezt a közleményt, hogy minden reménye szerint a rendezésekre nem fog sor kerülni.

Joanitescu munkaügyi miniszter a nagyváradai iparos gyűlésen. Joanitescu munkaügyi miniszter hétfőn reggel 8 óra 50 perckor Nagyváradra érkezik a 11 órákor tartandó iparos nagygyűlésre. Egész Biharmegye iparossága összegyűl az ülésre. Az iparosság nagy tömegben fogja fogadni a pályaudvaron. A gyűlés azért nagyfontosságú, mert az iparosság tiltakozni fog a miniszternek az ellen a terve ellen, hogy az ipartestületeket megszünteti és Kolozsváron, Temesváron, Nagyszebenben és Brassóban munkaügyi kamarát állít fel, ahol egyesítene a munkaadókat és munkásokat. Ez a terv az iparosság között óriási elkeseredést szült s megpróbálják felvilágosítani a minisztert törvényének lehetetlen voltáról.

Kormozott arcú rablók megtámadták az adóbeszedőt. Érmihályfalva. Saját tud. Furó János, az érmihályfalvai adóhivatal tisztviselője Érkenéz községben volt az adóbehajtás végett. Furó egy cigánylegényt vett maga mellé, hogy kíséresse őt az érselindi állomásra. Amikor az uton haladtak a vasút felé, hirtelen két bekormozott arcú alak ugrott eléjük és a cigányt alaposan helybenhagyva, a tisztviselőt támadták meg, hogy a nagymennyiségű pénzzel tele táskát tőle elrabolják. A segítségkiáltásra két vasúti tisztviselő rohant a helyszínre, aiktól megijedt a két támadó és futásnak eredt. A nyomozás során tegnap elfogták a tetteseket a Juhos fivérek személyében, aiktól ma vasraverve kísérték a csendőrök a zilahi ügyészség fogházába.

Miseruhák, pluvialék, felonok, albak, karingek, zászlók és lobogók sth.

legelőnyösebb beszerzési forrása
OBERBAUER A. UTODA
Budapest, IV. Váci ucca 41. szám.
Alapítási év 1863. Tel. Aut. 83-3-44
Nagy képesárcjegyzékemet kívánatra
díjmentesen megküldöm

Csak hölgyeknek!

Akar karcsu lenni?
Ohajt tetszeni?

DÁN FÜLÖP bundái
ilyen hatásuk.

Dán Fülöp

szőrmenagyáruháza
Budapest, Dorottya-u. 1.

Gerdaud-palota,

Modelljeim fényképeit
katalogusomban küldöm 15 lei
postabélyeg ellenében.

**Süket-némaság gyógyítása
repülőgéppel**

A Newyorki Magyar Népszavából olvassuk a következő megindító, de egyben érdekes kísérletet egy süketnéma magyar fiúnak repülőgéppel való gyógyításáról. A kitűnő amerikai magyar lap a következőket írja:

A szerencsétlen körülmények között tavaly elhalt Bucsak János és neje (aki rövidesen követte férjét a halálban), van egy süketnéma fia, Bucsak József, aki vörheny folytán 5 éves korában elvesztette halló és beszélő képességét és sokáig kezelték a newyorki süketnéma intézetben. Ott nőtt fel, mesterséget tanult, aztán elbocsátották. Több nő és fiú testvére van, akiket az árvaházban neveltek. A legutóbb dr. McLean Lake rokonkomai orvos vette a fiút pártfogásába és különös, de már több ízben bevált módon igyekszik a szegény magyar gyereknek visszaadni hallását és beszélő képességét. Az orvos utasítására Herbert D. Bayles, a brentwoodi repülőter elnöke 12000 láb magasságra szállt fel a Bucsak fiúval és onnét négyezer lábnyira ejtette le a gépet 140 mérföldes sebességgel. Az orvosi tudomány szerint az óriás magasságból való esés, a lelki és test nagymérvű izgalom ismét megszólaltathatja az ilyen beteget. Megállapították, hogy a bal füle teljesen süket, a jobb füle azonban még szenzitív és azon lehet segíteni. Vagy 500 fontnyi közönség nézte végig a vakmerő mutatványok tartított kísérleteket. D. Guy M. McLean szerint a kísérletek hasznosnak bizonyultak, a Bucsak fiú még többször fel kell vinni a magasba és többször kell még a látzólagos leejtést megtenni, amíg eredményt lehet felmutatni. Bucsak József, aki már elmúlt 18 éves, irásban adta, hogy amíg a kísérleteket végzik vele, minden felelősség alól felmentí az orvost, mint a repülő tiszteket és az aeromot. Leszállás után jelekkel magyarázta, hogy midőn a mérföldes magasságról, kristálytisza légköréből a sűrűbb földi légkörbe zuhant vissza, ez jótékonyan hatott a jobb fülére és a motor berregését vélte hallani. A további kísérletezéseket a legközelebb folytatni fogják.

Betörték Willer képviselő lakásába. Temesvár. Saját tud. Lugoson pénteken az esti órákban ismeretlen tettesek betörték dr. Willer József magyarpárti képviselő lakásába. A házban csak dr. Willer anyósa volt otthon, mivel a képviselő családjával jelenleg Bukarestben tartózkodik. Még nem állapították meg, hogy a rablóknak mit sikerült magukkal vinni.

Drótköteles rablótámadás a bukaresti országúton. Bukarest. Saját tud. A Bukarestből Ploesti felé vezető országúton egy teherautó haladt, amelynek vezetője egyszerre egy — mintegy félméter magasságban az úton kifeszített — erős drótkötelet pillantott meg. A kocsi vezetője teljes erővel nekihajtott a kötelnek, amit ilyenformán sikerült is átvágnia és tovább haladni. Alig jutott azonban keresztül a drótköteleten, amikor hirtelen az út széléről négy alak ugrott elő, akik fegyvert emeltek rá. A sofőr most sem vesztette el lélekjelenlétét, erős gázt adott a kocsinak s sikerült tovább robbognia, az árok szélén hagyva pörüljárt támadóit.

Erzsébet Királyné Szálló

Budapest, IV. Egyetem-ucca 5. (A Belváros központjában)

60 éve a fővárosi és vidéki uri középosztály találkozóhelye. — 100 modern, kényelmes szoba. — **Az Étterem és Kávéházban cigányzene.**
Az Erzsébet-pince a főváros legszebb sörözője. Leszállított árak!

SZABÓ IMRE, tulajdonos.

Megható és felemelő volt az Erdélyi Egyházmegyei Tanács történelmi nevezetességű megalakulása

Az egyezmény csak a Státus-gyűlést oszlatta fel és nem magát a Státust

Kolozsvár. (Az „Erdélyi Lapok” tudósítójától.) Tegnap már beszámoltunk az Erdélyi Egyházmegyei Tanács alakuló közgyűléséről, mely igen nagy érdeklődés mellett folyt le a kolozsvári piarista főgimnázium gyönyörű dísztermében. Az események fontossága és bizonyos kísérő jelenségek magyarázzák, hogy a gyűlés egyes részleteire visszatérünk. 1932 november 17. új korszak kezdetét jelenti az erdélyi magyar katolikus egyházi életben, nem fölösleges tehát ennél a határkőnél hosszabban időzni.

Az elmaradt támadások.

Az erdélyi magyarok, különösképpen a katolikus magyarok tragikus sorsát mi sem jelképezi jobban, mint azok az egymásnak élesen ellentmondó hangok, melyek a státus-kérdést szabályozó egyezmény körül hullámoztak.

Az erdélyi magyar katolikus közélet legjobbjai közül sokan leplezhetetlen aggodalommal fogadták ezt az egyezményt, nemcsak az ősi autonómia megszűnését látták benne, hanem forrását további veszedelmeknek, melyek e vélemények szerint kedvezőtlen körülmények között végzetessé is válhatnának katolikus magyar kulturális intézményekre, az egész fennálló katolikus erdélyi rendre.

Másfelől pedig az ellentábor, a Státus halálos ellenségeinek gyűlölködő tábora, akik csak azt látják, hogy megmaradt a vagyon, amelyre áhítoztak, — ezt az egész egyezményt szemfényvesztésnek kezdték nevezni s kiadták a jelszót, hogy azt azonnal hatályon kívül kell helyezni, mint román nemzeti szempontból megalázót és káros, ennek az érdekében pedig már az alakuló ülést is meg kell akadályozni, ha kell erőszakkal is.

Ugy tetszett, hogy ennek a mozgalomnak a jele az a gyűlés, melyet kedden az esti órákban az egyetem egyik termében tartottak az ifjúsággal Ghibu, Cătuneanu és Barroni egyetemi tanárok. Ebből a gyűlésből táviratokat küldtek a kormány fejébe s különböző tagjaihoz, az egyezmény semmissé nyilvánítását követelték s közölték, hogy erre 48 óras határidőt adnak a kormánynak, mert ha nem, úgy maguk fogják a megfelelő rendszabályokat alkalmazni.

A gyűlés közönsége s körülötte az egész kolozsvári magyar társadalom tehát ilyen körülmények között leplezhetetlen izgalommal a gyűléssel kapcsolatosan támadásokat várt. Támadásokat magán a gyűlésen azoknak a részéről, kik aggodalmakkal nézték az egyezményt, melyben a magyar álláspont vereségét vélték látni s a gyűlésen kívül tüntetést, zavargásokat, hangos nyugtalanságot, azoknak az olda-

lán, akik ugyanebben az egyezményben a magyar álláspontnak nagy és teljes győzelmét látták.

Mindkét oldalról azonban elmaradtak a támadások. A magyar aggodalmakat megnyugtatta az a mélyenszántó expozé, melyet az előző napon tartott elértekezleten Gyárfás Elemér, az egyházmegyei tanács értelméről és jelentőségéről mondott el. A külső támadás pedig, melynek időpontjáról óráról-órára érkeztek új hírek, egyszerűen elmaradtak. Talán azért, mert nem is készüldött, lehet azonban, hogy kormányzati előrelátás és körültekintés állotta útját meggondolatlan cselekményeknek.

Az erdélyi egyházmegyei tanács megalakult, még pedig olyan megaló és impozáns külsőségek s bensőségeségek közben, amilyenekre a státus-gyűlések történetében régen nem volt példa.

A püspök szava.

A legmegrázóbb pillanatot talán éppen az volt, amikor Majláth Gusztáv Károly gróf, az ősz püspök, ki harmincötödik győzött meg most arról a nagy jelentőségről, amit a világi elem együttműködése az egyház életében jelent, — az ifjúságról szólt. Arról az ifjúságról, amelynek a nevében a hírek szerint a támadás az egyháztanács ellen készült.

„Nem tudom elképzelni — mondotta többek között —, hogy az a román ifjúság törjön ellenem, melyet szeretek s melyet más viszonyok között annyi szeretettel neveltek intézeteink s éppen annak a tanárnak a buzdítására, akit nyolc éven keresztül melengtettem s egyengettem életének útjait. Nem hiszem, mert nem tudom hinni, hogy a hála fogalma teljesen kiesett volna az emberekből...”

A püspöki szó egyébként ezúttal is végig kísérte a gyűlés minden mozzanatát: hol bölcs irányítással, hol megnyugtatóssal, hol tréfás fordulatokat adva az ügyeknek. Amikor pedig ezek a közvetlen és egyszerű püspöki szavak azokról a támadásokról szóltak — most első ízben! —, melyek az ősz főpásztor személyét oly gonosz következetességgel érték s azzal a kijelentéssel végződtek, hogy „el kellett végre ezeket mondanom, mert meg kell győződnünk arról, hogy püspökük mégis csak tisztességes ember...”

— Nevettek is, de ugyanakkor sirtak is emberek. Mert amilyen groteszk és komikus volt az, hogy Erdély szentéletű püspökének ilyen szavakat kellett ejtenie, éppen olyan megrázó volt az is, hogy éppen ezt a főpásztort kellett ebben a helyzetben látni és hallani...

Az új igazgatótanács.

Az ismeretes egyezmény csak a státus-gyűlést oszlatta fel s nem magát a státust, ahogyan sokan azt tévesen hitték. Ezért vált tehát szükségessé az új vezetőség megválasztása. A folytonosságot, mely a régi s az új gyűlés között megvan, az összegyűlt tagok azáltal is demonstrálták, hogy a vezetőségbe a lehetőség szerint a régi tagokat választották be. Bizonyos szelid választási harc mégis volt, melyet az alábbi számok mutatnak:

Az egyházi rendből három évre megválasztották a következőket: Zomora Dánielt 108, Balázs Ferenc prelátest, 107, Szélyes Dénes fő-

tanfelügyelőt 107, dr Hirschler József prelátest 108, Szabó György apátot 92, dr Bilinszky Lajos igazgatót 107, Incze Domokos főesperest 97, Imets Károly ferencrendi rendfőnököt 61 szavazattal. Szavazatot kaptak még: dr Szabó György teológiai tanár 31, visegrádi piarista rendfőnök 15, Vorbuchner Adolf 6, dr Péter Antal 8, Petres Kálmán 2, Trefán Leonárd, Botár Gáspár, Veress Ernő és Gajdócsy Béla 1—1 szavazatot.

Ugyancsak 3 évre a világi rendből megválasztották: dr Inczedy Joksmán Ödönt, dr Betegh Milkós, br. Szentkereszthy Bélát, dr Szoboszlai Lászlót, Urmánczy Jeromost 103—108, dr Jelen Gyulát, dr Bitay Árpádot, báró Jósika Gábort, 107—107, dr György Lajos 106, dr Viola Sándort 81, Matskási Pált 106, Tóth Balázst 104, gr. Béli Kálmánt 105, gr. Haller Istvánt 97, dr Gabányi Imrét 86, Hevesi Józsefet 71 szavazattal.

Kaptak még dr Pál Gábor 59 szavazatot, bárha megválasztását ismételtlen elhárította magától s nem is engedte meg felvételét a hivatalos listára, dr Kovács Károlyt 27, Merza Gyula 7, Kolozsy Márton 2, Paál Árpád 2, Ocskay István, Seithal Ferenc, dr Debreczy Béla, dr Kornhoffer Vilmos, Csíki Emil, Rózsa József 1—1 szavazatot.

A bizottságok.

A különböző bizottságokat a közgyűlés egyhangúan választotta meg.

Igy a státus életében oly nagy szerepet játszó 15-ös bizottságba, mely ma ugyanazzal a fontos hatáskörrel az *adminisztratív bizottság* elnevezését kapta, a következők kerültek: Buday János kanonok, dr Péter Antal apát, dr Fejér Gerő prelátest, Vorbuchner Adolf apát, dr Szekeres József főesperes, dr Debreczy Béla bankigazgató, dr Kovács Károly ügyvéd, Pittner Árpád ügyvéd, Brutsy László főmérnök, Jánossy József bányaigazgató, dr Verzár Ferenc ügyvéd, dr Sulyok István kam. képviselő, Hinléder Fels Ákos ügyvéd, br. Jósika János kam. képviselő, ifj. Urmánczy János földbirtokos.

Az új tizenötös bizottság első elnöke dr Kovács Károly csíkszeredai ügyvéd nagy érdeklődéssel fogadott beszédet mondott arról, hogy a szervezetlen és elaprózott jótékonyágot össze kell fogni az iskolák érdekében, melyeknek sivar helyzete minden látogatást megérdemel. A vita, melyben dr Fejér Gerő prelátest, Orbán János esperes, Badilla János igazgató és még sokan mások vettek részt, igen hasznos szempontokra hívta fel a figyelmet.

Az igazoló bizottság tagjai lettek: Balázs Ferenc prelátest elnöke alatt dr Gabányi Imre és dr Sulyok István képviselő.

Tanügyi bizottság tagjai: Badilla János, dr Bíró Venczel, Kárpiss János, dr Csipák Lajos, Lóky Jenő, Bíró Lajos, Nagy Antal, Szemlér Ferenc, Papp János, dr Boga Alajos, dr Szabó György, Uitz Mátyás, Xantus János, Szilágyi Márton.

Számvizsgáló bizottság tagjai: Dr Fejér Gerő, Merza Gyula, dr Vargha Béla, dr Szenkovits Aurél, dr Bíró Venczel, dr Szabó György, Xantus János, Uitz Mátyás, Visegrády Lajos.

Másodfokú fegyelmi bizottság tagjai. Dr Szenkovits Aurél, dr Vékony Gyula, dr Kerner Lajos, dr Fülöp Kálmán.

Gyümölcsfák, rózsák, díszbokrok, fenyőfélék, kúszónövények és szobanövények nagy választékban, olcsó árban

„VICTORIA“

műkertészetben, Oradea, Piaja Creanga 14.

A Szt. József Magánkórház

minden osztályán

mélyen leszállított ápolási díjak.

A modernül berendezett vizgyógyintézetben mindennemű gőz-, meleg, kideg, gyógy- és tisztálkodási fürdők olcsó árak mellett.

„Eljövök még Erdélybe!...“

— Rövid látogatás Pelle Istvánál —

A budai uccáknak szinte áhítatos hangulat, kíséri az embert a vadszölős, smeletes, szürke házba. Az egyik uccai lakás ajtaján fehér tábla:

„INGATLAN IRODA“.

Möblötte sokkal szerényebben:

„Pelle László“.

Az ajtó babos kendővel bekötött fejú, mosolygós fiatal asszony nyitja ki. Jól látom az arcán, hogy azt készül mondani:

— Nincs itthon a nagyságos asszony!

Csak hogy én ajtóstul nyitok a házba:

— Nagyváradról jöttem és Pelle Istvánt keresem!

Erre kiesik szerepéből és meglepődött, őszinte hangon mondja:

— A fiam? Jaj, éppen nincs itthon, sétálni ment a bástyára.

A beszédre előkerül egy vállas, viruló korban levő férfi is, akinek sok szóval magyarázzuk a nagyváradi üdvözlőket, amelyeket szerettem volna személyesen átadni.

— Hát akkor menjünk megkeresni a fiamat a bástyán! — ajánlkozik készséggel Pelle László és titokzatos mosollyal teszi hozzá:

— Megszökött a nagytakarítás elől.

A fiatal asszony, aki inkább lehetne nővére a világbajnoknak, mint édesanyja, zavartan mentegéteződik:

— Igen, ma egy kicsit hosszúra nyúlt a nagytakarítás, de mire visszajönnek, rendben lesz minden!

A bástyán langyos napfény aranyoz be mindent, lent a mélyben gyöngyszínű ködben piheg a város. Lármája letompítva, megszűrve érkezik fel, nem zavarja a megszökött padjainkon sütkérező öregurakat, sem a vadgesztenyefák kerengve hulló aranyleveivel játszó gyermekeket, kézimunkázó, olvasgató asszonyokat, lányokat.

Hulló levelek aranyesőjében haladunk a bástyán Pelle Lászlóval, a világbajnok édesapjával, aki minden padnál érdeklődik:

— Nem látta a fiamat? Pistát nem látták?

Ugylátszik itt, akárcsak egy kisvárosban mindnyájan ismerik egymást. Végigmegyünk a bástya-sétányon, anélkül, hogy nyomára lennének. Senki sem látta.

— Bizonyára másik úton ment haza! — és hazafelé indulunk. Az Uri uccában szaladó lépések kopognak a hátunk mögött. Megfordulunk. Pelle István szalad mögöttünk.

— Hallom, hogy apa tivé tette értem a bástyát, mit tetszik parancsolni?

Az a meleg és közvetlen hangulat, amely az első lépésnél rabul ejti az embert itt fönt a Várban, most egész családiasan ünnepléssé válik. Pelle István, a többszörös világbajnok, a losangelesi győző, aki egymásután kétszer röpitette fel a magyar lobogót a stadion árbó-cára, itt áll előttem, mint engedelmes kisfiú. Engem csak akkor vesz észre, mikor Nagyváradról esik szó.

— Igen, a Kolping, Várad és a váradia! Pirosan önti el arcát az öröm. Meg is indokolja. Annyi hajsza és igazságtalanság érte az utóbbi napokban, jól esik azokra gondolni, akik önzetlenül szeretik és akik megértik az ő célját, terveit, igyekezetét.

Ötthon tényleg véget ért már a nagytaka-

ritás és Pelle István szobájában csillognak az egész vitrint megtöltő ezüst serlegek, arany és ezüst koszorúk, érmek, szobrok, kitüntetések. Amint a falakon körülnézek, megértem, hogy miért huzódik el ebben a szobában a nagytakarítás. Egymást érik a babékoszorúk, amelyekről hosszan csüngenek lefelé a széles aranyrojtos selyemszalagok. Az íróasztalon egy élő pálma zöldel, a határontúli szeretet és megemlékezés biznyságaképpen.

A szavak úgy szállnak a múzeumszerű szobácskában, mint a szeretet és vágyódás ezüstpillangói.

— *Eljövök én még Erdélybe!* — ez a refrain. És megtudom, hogy déli egy óraker még mindig nem tudja Pelle István, hogy mi az ellene indított fegyelmi tárgya, amelyet aznap este hat óraker fognak tárgyalni. Egyet tud, hogy *semmi sem nyomja a lelkét, hogy felemelt fejjel nézhet vádlóinak a szemébe és hogy ez a vád épp úgy fog összeomlani, mint amilyen gombaszzerűen növesztették meg a legkritikusabb pillanatban.* Az egész fegyelmi-ből egyedül csak azt sajnálja, hogy nem jöhetett el Váradra, s a többi erdélyi városba, ahol mindenütt őszinte jóbarátok várják és hogy nem járhatta végig Erdélyt, a megtervezett turné programja szerint.

Note, ami késik, nem múlik! Amostani kicsinyes intrikák, tüvei szurkáló apró személyeskedések majd csak kifáradnak és megszűnnek egyszer.

Szó esik az ellenségek itt-ott kiszivárgott vádjairól. Komolytalan dolgok, — de mégis beszélnek róla. Így például igen súlyos vád az Pelle István ellen, *amely erdélyi sportemberektől ered, hogy miért támogatja a nemrégiben alakult Kolping egyesületeket, ahelyett, hogy a nagy ultra tekintő előkelő sportegyesületeket pártolná. Ez a vád különösképpen Kolozsvárról indult.* Pelle István szeméből sugárzik az őszinte méltatlankodás:

— *Kérem, engem egyetlen sportegyesület sem hívott meg Erdélybe. Mikor a nagyváradi Kolpinggal megterveztem az egész Erdélyre szóló turnét, akkor jelentkeztek a kolozsváriak. Meg is írtam nekik, hogy adott szavamat már nem másíthatom meg, így a Kolpinggal tervezett turnét meg kell tartanom, de tavasszal kész örömmel fogadom el bármelyikük meghívását. Hogy miért tavasszal? Hát azért, mert ha egyszer már szerepeltem valahol, egy hónap múlva nem fognak újból megnézni. Szükséges a hosszabb időköz...*

Gondolkodom. Pelle Istvánt sokan vádolják azzal, hogy önhitt. Én úgy hiszem, hogy ha egyszer szerepel valahol, nagyon szívesen nézi meg egy hónap múlva újból a közönség. De ha ő úgy gondolja... nem ellenkeztem, csak magamban állapítottam meg, hogy Pelle önteltsége ebből áll: „Egy hónap múlva nem kíváncsi rám a közönség, szükséges a hosszabb időköz...“ Most már teljesen megértem szavaiban is, modorában is a nyugodt lelkiismeret biztos fölényét.

Azzal váltunk el: a holt napi viszontlátásra! Ha hétfőn, 14-én este felmentik Pelle Istvánt, másnap ő is velünk jött volna a filléres vonattal Váradra. Biztos voltam benne, hogy a fegyelmit tárgyaló urakban megmozdul a lelkiismeret és Erdély közönségét nem fogják továbbra is megfosztani attól az örömtől, hogy abban az emberben gyönyörködhessek, aki a losangelesi versenyen diadalra vitte a magyar színeket. Biztam benne, hogy ezt az örömet nem fogják megsajnálani az erdélyiektől, — hiszen azt a fegyelmit az erdélyi turné után is le lehet tárgyalni, akár duplagózzal, ha úgy jobban esik.

De nem így történt. Pelle István arcát kedden este hiába kerestem az utasok között és azzal a keserű tudattal csuktam magamra a vasuti kocsiját, hogy hiába minden! — Országhatároknál sokkal keményebb és átháthatatlanabb határokat emel az emberek köze a kicsinyesség, irigység és rosszakarat.

Csűrös Emília.

SPORT

Tíz neveltséges vádat emelt a MOTESZ Pelle István ellen

Ujra tiltakoznak az erdélyi Kolping Sportegyletek!

Pelle István kétszeres olimpiai bajnok ügyében még mindig nem hirdetett ítéletet a MOTESZ fegyelmi tanácsa. A MOTESZ-nek öt nap kell egy olyan ítélet megfogalmazására, melynek vádpontjai maguktól szétpattannak, mint a szappanbuborék.

Magyarországon az új miniszterelnök rendeletére minden aktát 24 óra alatt el kell intézni. A MOTESZ-nek 120 óra kell egy ítélet megszüvegezéséhez.

A „8 Órai Ujság“ közli végre a vádat, melyeket a MOTESZ emelt Pelle István ellen. Ime a szappanbuborékok:

1. Pelle nem akart Nyíregyházán bemutatón szerepelni.
2. Miskolcra csak a szövetség közbelépésére ment el.
3. Nagykanizsára II. osztályon utazott (igaz, hogy vissza már harmadikon).
4. Kaloosán szövetségi engedély nélkül szerepelt.
5. Hódmezővásárhelyre nem szövetségi vezető, hanem apja kíséretében utazott le.
6. A Soproni Torna Egylettől ezüst cigarettatárcát fogadott el emlékkébe, — szövetségi engedély kikérése nélkül.
7. Művezetői állást kért a MOTESZ-ben.
8. Az Erdélyi Kolping-egyletek meghívását elfogadta, jóllehet tudta, hogy azok nem sportegyesületek.
9. A frankfurti nemzetközi versenyre csak úgy akart elmenni, ha apja is elkíséri és biztosítja neki a gyorsvonat II. osztályt és hálókocsit.
10. Külföldi szereplései alkalmával munkabérmegtérítést — bár ezt a szabályok megengedik — fogadott el.

Valamennyi vád között a 8-ik (mondjuk szelid jelszóval) a legneveltségesebb, melyben a MOTESZ vezetői azt mondják, hogy az erdélyi Kolping-egyletek nem sportegyletek. — A MOTESZ „urai“ még nem vettek tudomást arról, hogy Erdélyben 15 Kolping-egylet van, melyek bekapcsolódtak a román sportszövetségbe és teljesen önálló sportegyletek. Magyarálatlan tudják, — de most magyartalan magyartartásukat ilyen váddal akarják palástolni? Nagyon csúnya játék ez az erdélyiekkel! A MOTESZ „urai“ a maguk szájánál meg az erdélyi keresztény magyar sportegyleteket is degradálni akarják, hogy ne tünjenek fel a hazafiatlanság színében.

Az erdélyi Kolping Sportegyletek ezúton emelik fel tiltakozó szavukat és megbélyegzik a MOTESZ újlagos magyartalan magyartartását.

Ennyi rosszakarat és tájékozatlanság látásra nem csoda, ha még Pelle Istvánba is belékötnék!

Elégtétel helyett tehát ismét megsértettek bennünket.

A kolozsvári labdarugó csapatok november 20-iki programja. Délelőtt 10 órakor Kac ifj.—Cetatuia barátságos. Délután 1 órakor Universitatea II.—Kac I. barátságos. Délután 3 órakor TMTE—Universitatea (Nemzeti bajnokság), bíró Costel Radulescu (Bukarest).

A nagyváradi kerület vasárnapi futballprogramja. Délelőtt 11 órakor a Károly-pályán Egyetértés—PTT (bajnoki). Délután 11 órakor Rhédey-pályán Kolping—Testvériség (barátságos). Délután 1 órakor Károly-pályán Nac II.—Törekvés II. (barátságos). Délután 3 órakor a Károly-pályán Nac—Törekvés (barátságos) 100-ik jubiláris mérkőzés, bíró Balogh János

Csapó Lajos Fia

kizárólagos papi szabósága

Szatmár, Str. Ștefan Cel Mare No. 7.

Készít: reverenda, habitus, cimáda és mindenféle papi ruhákat. Vidéki megrendeléseket próba nélkül is felelősséggel pontosan készítenek.

Csuha-féle szabás.
Elsőrendű munka.

Alapítva 1897-ben

HIREK

Felelősszerkesztő: **Perédi György**

Kolozsvári szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Cluj, Piața Unirii 13. — Telefon 702.

Budapesti képviselet: **dr. Verzár Gyula**
Budapest, IX. Erkel-u. 12. földsz.
Telefon: 87-0-74. Csekk száma: 22.556

1856
november
20.

Bólyai Farkas halála

Nem mulik el nap anélkül, hogy valaki, aki az átlagon felülemelkedett: ne hirdetné a székely vér nagy teremő erejét. Építész, aki ujat alkot: szobrász, aki világhírt szerez, festő, aki bámulatba ejti félelőpát, író, akinek könyveit szétkapkodják: mind, mind székely származás. De valamennyi székely nagyság között legmagasabban ragyog Bólyai Farkas alakja, aki a vásárhelyi tanári katedrálról az egész tudományos világ legragyogóbbjává nőtt híres Apendix-ével. Bólyai Farkas és János, a lángeszű apa és fia a geometria új alapokra fektetésével egy új, az abszolút, a nem euclidesi geometria megalapításával megoldották a kétezer évig vajdó kérdést. Nem a nagyközönség számára való felfedezés volt az övék, de csaknem egyenértékű Amerika felfedezésével — a tudomány szempontjából. És szegény Bólyai is csaknem úgy járt, mint Kolumbusz Kristóf: az új földrészt Amerikának hívják és nem Kolumbusznak és az új geometriát sem Bólyainak nevezik, hanem — Lobacsevszky-geometriának. És csak nagyon kevés tudományos könyv bigyesztí oda, úgy mellékesen, pótlólag a Bólyai nevet. Pedig nem kétséges, bár voltak, akik ezt óvatták, hogy Bólyai az elsőség. Ez úgy történt, hogy Bólyai, akinek műve, amelyben elméletét kifejtette, „az Isten hátamegett”, Marosvásárhelyen jelent meg és latinul, Lobacsevszkyé pedig, bár nyolc évvel később, de Berlinben és — német nyelven. Magyar sors, magyar tragikum volt a Bólyaiaké és a vásárhelyi anyakönyvvezető, amikor Bólyai meghalt, nem hiába függesztette oda az anyakönyvbe ezt a záradékot: „Híres, nagy elméjű matematikus volt, az első közt is első, kár, hogy nagy talentuma használatlanul ásatott el...” A derék vásárhelyiek sokáig nem is tudták, ki élt és ki halt meg közöttük? Most, az utókornak kellett volna pótolnia az ösök mulasztásait. Amde, úgy látszik, ebből sem lesz semmi, mert a nagy Bólyai-ünnepekről semmi hír. Talán ezek a sorok felrészák álmutból a kisvárosiakat és amit eddig elfelede-tek, most mihamar pótolják.

Halálozás. Fridel József ny. pénzügyi számellenőr hosszas szenvedés után, 46 éves korában Tordán elhunyt.

Beregszász Árpád, az EMKE főpénztárnoka hosszas szenvedés után meghalt. Beregszász néhány jóismerőse megbízásából abba a bankba helyezték el betéteket, amelynek Lőrinczy Zsigmond volt a főpénztárnoka és később kiderült, hogy a kapott betéti könyvek közül néhány hamis volt. Az abszolút becsületes embert ez a körülmény az ideggyógyintézetbe juttatta, ahonnan néhány hónap előtt hazaszállították, de élete csak haldoklás volt már. Ma, vasárnap délelőtt 10 órakor temetik Zsák uccai lakásáról.

Grünfeld Vilmos, a „Brassói Lapok” alapítója és kiadója, akinek ötvenéves nyomdászti működését két év előtt ünnepelték, hosszas betegség után, 65 éves korában Budavesten meghalt.

Régi ezüst forintosokkal csálnak a száz leleszek között az Érmelléken. Érmihályfalváról jelentik: Horváth Béla ermihályfalvi kereskedő minapi kasszacsínálásánál vette észre, hogy az ezüst száz leleszek között több régi egy forintos pénzdarab van. A nagyforgalmu üzletbe nem vették észre a csalást, mivel a régi forintos fénye és nagysága és a dombormű oldalán a fejformája pillanatnyilag feltűnően hasonlít egymáshoz, a nagysága pedig teljesen megegyezik, ami lehetővé teszi a jól sikerült csalók munkáját. A kereskedők most élénkebb figyelmet fordítanak az ezüst száz leleszek elfogadására.

„Irredentizmus” Érmihályfalván. Saját tud. Az Érmihályfalvai Román Nőegylet nagyszabású teaestélyt rendezett, amelyen a magyar uri és iparostársadalom is megjelent. A termeket izlésesen feldíszítették Fekete Károly festőművész festményeivel. Mindenki a legkellemesebben érezte magát, amikor az ökirályságbeli származású Szeremi Gyuláné, az interimar bizottság elnökének felesége felháborodással hagyta el a termet, mert az előcsarnokban levő plakátokon piros és zöld betűket fedezett fel, amelyek szerinte a fehér papíron a magyar nemzeti színt adják ki. Nemsokára meg is jelentek a csendőrök és az összes plakátokat összeszedték, amelyeken a színek orgiája között csak a rosszindulat fedezheti fel a piros betűnek zöld árnyalattal való kombinálását. Fekete Károly festőművész igyekezett kimagyarázni, hogy a plakátok tervezésénél a magyar színek kombinálásának még a gondolata is távol állott tőle és a nagyobb betűk kék, sárga színben, vörösfüggöny háttérrel feltűnően román nemzeti színt képviselnek. A csendőrmester kijelentette, nem tehet semmit, neki kötelessége bünyjelként lefoglalni az összes plakátokat az eljárás lefolytatásáig. A feljelentésben szerepel még, hogy a teremben piros-fehér rózsák voltak zöld levéllel. Ez sem fedi a valóságot, mert piros és rózsaszín rózsák voltak, amint azt az Iparos Otthon vezetősége ott nyomban megállapította. Az ügy további kimenetele elé elkeseredve tekintenek, mert a közigazgatási jelenlegi vezetői és a lakosság között mindenkor a legteljesebb harmónia volt, míg egy bizonyos idő óta egy társaság gondoskodik arról állandóan, hogy ezt a békés együttélést állandó molesztálásokkal és zaklatásokkal felkavarja, amit a zilahi prefektúra is ismer.

Anny Johnson tulszárnyalta férje világrekordját. Londonból jelentik: Anny Kollison Johnson világhírű angol pilótanő vállalkozása teljes sikerrel járt és férje világrekordját lényegesen tulszárnyalva, pénteken délután két órakor leszállt Fokvárosban. A bátor pilótanőt, aki a London—fokvárosi utat szenzációs rekordjavitással 4 nap, 6 óra, 56 perc alatt tette meg, a repülőtéren hatalmas tömeg ünnepelte. Anny Johnson, aki azzal az eltökélt szándékkal indult utnak, hogy tulszárnyalja férje világrekordját, napokig izgalomban tartotta a világsajtót, amikor a Szahara fölött repülve, közel húsz óráig nem adott magáról életjelet. Anny Johnson naponta öt órát aludt s csak folyadékot vett magához.

Temesváron tartják az idei diákkongresszust. A romániai diákszövetség ezidei kongresszusát Temesvárott tartja meg. December 15-én kezdődik és három napig tart. Az üléseket a színházban tartják. A küldöttek az egyes internátusokban, meg magánosoknál lesznek elszállásolva.

Tiltakoznak a tisztviselők az elbocsátás ellen. (Nagyvárad.) Ismertes az az igazságügyminiszteri rendelet, amelynek alapján a legrövidebb időn belül leépítenék az igazságszolgáltatás különböző szerveinél működő összes tisztviselőket s egyben a tisztviselői létszám apasztására is sor kerülne. A nagyváradai járásbíró, törvényszék és ítélőtábla tisztviselői elhatározták, hogy a rendelettel szemben vasárnap délután tiltakozó gyűlést tartanak, amelyre természetesen a főtisztviselőket is meghívták.



Alapított 1840-ben

Telefon 376.

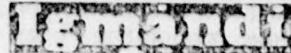
HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb **harangöntője**
ajánlja harangjait
a legtisztább harang bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. Mű-érc és szoboröntőde.

Hasznos tudni,

hogy **SCHMIDTHAUER**

természetes



késérővizében a természetnek hatalmas gyógyító ereje érvényesül.

Útastás minden palackhoz mellékelve!

Kapható mindenütt!

Erőszakkal elrabolta a hadiözvegytől a „kamatot”. Csikszereda. Saját tud. Özv. Bejthe Györgyné csikszenttamási hadiözvegy részére 570 lei háromhavi nyugdíjat fizetett ki Solnai községi jegyző. A nyugdíjból a községi pénztáros átvett adóhátralék címén az özvegytől 170 leit, úgyhogy 400 lei összeggel indult hazafelé az özvegy. A fizetésnél a község házában volt Teutsch János csikszenttamási kereskedő is, aki mielőtt az özvegy elérte volna a kijáratot, utánarohant és kikapta kezéből a 400 leit.

— Ez az 1500 lei tartozásának kamata, — szólt és zsebrevágta a pénzt.

A szerencsétlen hadiözvegy, aki a téli küszöbén az éhhalálnak van kitéve, természetesen sírva fakadt és könyörgött, hogy adja vissza a kereskedő a pénzt, mi neki két hónapi kenyerét jelenti. Teutsch kereskedő erre annyira dühbejött, hogy inzultálta a szerencsétlen hadiözvegyet. A brutális kereskedő ellen rablás és testísértés címén az eljárás megindult.

A leprás telep szökevényei a miniszterig jutottak. Bukarest. Saját tud. Pénteken érthető riadalmat keltett az egészségügyi minisztériumban három leprás-beteg megjelenése, akiknek valamilyen uton-módon sikerült megszökniök a tichilestii leprástáborból és Joanitescu miniszter elé kerülni. A leprások kérték a miniszter, segítsen rajtuk, nyihitse szenvedéseiket, teremtsen emberségesebb helyzetet számukra a leprástáborban, ahol valósággal éheznek. A miniszter meghallgatta a leprások panaszait, de egyszersmind gondoskodott, hogy a betegeket azonnal visszazsállítsák a telepre. Jellemző a leprás telepen aralkodó állapotokra és felügyeletre már maga a tény is, hogy a gyorsan fertőző betegek egyre-másra megszökhetnek onnan, sőt Bukarestig is eljuthatnak. A leprások a táborban olyan gyenge ellátásban részesülnek, hogy ha csak szeretné eljuthatnak, megszöknek és az országutakon koldulva kóborolnak helységről-helysére, terjesztve a lakosság között a borzalmas betegséget.

Egy nyomorék ember szerencsétlensége. Gyergyószentmiklós. Saját tud. Leopold Károly gyergyószentmiklósi munkás, becsületes, szorgalmas munkájával ellátta családját tisztességesen. Leopold a napokban lakásán kerítésjavítással foglalatzkodott, az összegyűjtött görbe szegeket egyengette, amikor egy gyutacszerű robbanóanyag a régi szegek között az ütés következtében felrobbant és mindkét kezéről három-három ujját leszakította. Háború előtt munka közben elvesztette egyik lábát és orrát, most két kezét. Az eddig dolgozó, szorgalmas családfenntartó emberből egy véletlen pillanat örökös munkaképtelen embert csinált.

SZÉPIRODALOM

Vannak nők . . .

Írta: Mécs László

Vannak nők, kik éltük hajnalán
felve vannak duzzadó delejjelel
mit szépségnek hívnak. Mézzel, tejjel
dúsak, mint a régi Kánaán.

Nem rosszak, vagy mérsékelten rosszak,
de mert olyan vérlázító szépek,
felhasználja lélekfogó lépneik
őket praktikája a Gonosznak.

Nemiségük mindég kirakatban,
kivántatják minden elmenővel;
hüségük feneketlen katlan,
töltetik száz és száz bók-vetővel.

Mint darázs nép a vásári almán
úgy rajoznak a tiltott gyümölcsök
hajszolói kegyeik vigalmán,
nem firtatva szeplőt és szemölcsöt.

Azután egyre párolog a mágnes
s mire Ágicából hajlott Ágnes,
Erzsikéből Orzse néni lenne:
nem marad már semmi rajta s benne!

Nem marad csak a szépség harasztja:
a Tavaszban egy zörgő Semmi,
melyre nem száll pille megpihenni
s Belzebubnak sem kell: itt marasztja.

S vannak nők, kiknek szépség-lova
versenyekben nem fut díjat-nyerten,
tündérlő, de nem megy sehova,
rejtve szánt a kis családi kertben.

Nem szeretnek csak egyetlen férfit,
de legforróbb szerelmük: a Gyermekek!
Rajta át az életet megértik
s hősi, bátor biztonságot nyernek.

Vannak nők, (anyáink nagyanyáink),
kik ha végromlást a farkasnyáj int:
egy szívükből nőtt varázsvirágnak
szálával száz bajnak nekivágnak.

Tiszta vérük tiszta gyermekekben
folydogál, él s tündérgályát szállít
— s ők, mint vén fák kérgesen, szedetten
ráncosodnak rutulnak halálig.

Ráncosodnak, rutulnak romlanak
de ráncukban, mint a templom-romban,
szentség van s fiaiak mindenhol
hozzájuk térden zarándokolnak;

Golgotáról jönnek, a keresztet
odatartják s míg megáldja anyjuk:
harcosoknak elakad a hangjuk:
s püspököknek szíve belereszket!

A hetvenéves Hauptmann Gerhardt

Hetvenéves lett Hauptmann Gerhart. November 15-én ünnepelte születésének fordulóját a költő, akinek pályája gazdag lón sikerekben és elismerésekben. Amikor Goethe halálának százéves fordulójára emlékezett a világ, Hauptmann Gerhart Washingtonban a Capitoliumban tartott előadást a legnagyobb német költőről és a német nép szelleméről. Az amerikai szónok akkor úgy ünnepelte őt, mint a mai kor legnagyobb költőjét, Goethe óta a legjelentősebb német költőt, aki élt és alkotott. Hatvanadik születésnapján, tíz évvel ezelőt, a német irodalom nevében ezzel az irattal üdvözölték: „Hauptmann Gerhartnak, a költőnek és a látónak, akinek munkásságában a német nép lelke fényben tükröződik vissza”. Ötvenéves korában megkapta a Nobel-díjat, negyven esztendőskorában a Grillparzer-díjat.

Amikor pályája elindult, előbb versekkel kezdte, majd sziléziai elbeszélésekkel, mert mindenkor hű maradt a tájhoz, amelyen született és amelynek népéből kisarjadt. Első könyveinek alig volt nagyobb átütő ereje, de első színdarabja, „Napfelkelte előtt” már viha-

rokat hozott, mert a naturalista dráma ezzel jelentkezett először a német irodalomban. Egy-más után írta ezeket a naturalista drámákat és vigjátékokat, amelyek tömegsikerüket hozták ugyan számára, de amelyekben költői tehetsége és művészete még nem bontakozott ki teljesen. A takácsok, majd a Henschel fuvaros még a naturalista szemlélet alkotásai voltak, amihez hű maradt ugyan drámaírói pályájának későbbi fejlődésében is, de igazi költői ereje és művészete egészen más irányban bontakozott ki. Megírta *Geyer Florian* drámáját, a legszebb német történelmi drámák egyikét s megírta két drámai költeményét, amely szépségben, művészetben, nyelvében és erejében magasan kiemelkedik a kor alkotásai közül; megírta a *Hannele* és az *Elsüllyedt narang* finom, gyöngéd és elragadó poézisét.

Sokat alkotott, majdnem minden esztendőben új drámával vagy regénnyel lépett a közönség elé, írt verses eposzokat, írt drámai költeményeket, de művészetének teljessége a *Hannele* és az *Elsüllyedt narang* mellett csak kisebb elbeszéléseiben bontakozott ki teljes mértékben. Hauptmann hatalmas alkotótevékenysége így mutatkozik egyenetlennek és nem mindenkor diadalmasnak az egyes művekben, de mindenütt érvényesül költészetének ereje és művészetének nemessége. Ez egyes drámáinak és regényeinek nem a maguk teljességében kölcsönöz nagy és elhatározó szépségeket, hanem inkább csak a részletekben, egyes fejezetben vagy jelenetben, de mindez nem von le sokat művészetének értékeiből. Mert ha világnézetileg Hauptmann gondolkodása nem egységes, s ha fölünk gyakran távol áll is, mégis a maga egységében nemes és igazán nemzeti és költői erő duzzasztja minden írását. Ezért voltak Hauptmann egyes munkái körül szenvedelmes kritikái harcok, amelyek sokszor politikai területre is átsaptak, — ha ő maga távol is állt mindig a politikától, — de viszont ezért alakult ki végeredményében Hauptmann egyénisége a maga teljességében úgy, mint egy nagy íróé és nagy költőé. A forrongó kor, amelyben élt, bizonyára hatott művészetére is, de éppen azok a munkái, amelyek eltávolodnak a kor problémáitól és magának az emberi léleknek mélységeit tárják fel, maradnak mindenkor örökéletűek és nemcsak a

német költészet ragyogó alkotásai, hanem a világirodalomnak értékei is. Bizonyos, hogy a goethei világnézetnek lett végül örököse és folytatója, de az is bizonyos, hogy ugyancsak örökölte a nyelv zengzetességét, finomságát és könnyedségét, kifejező művészetét és szépségét, de örökölte egyúttal az örök költészetnek diadalmasan lenyűgöző erejét is. Ha vannak is műveiben egyes részletek, vagy vannak is olyan munkái, amelyek a tömeghangulat és gondolkodás kifejezői, viszont munkásságának vannak olyan alkotásai, amelyek a nagyszerű elmélyedés és a művészi bátorság elmulthatatlan megnyilatkozásai.

Németország méltán tartja őt legnagyobb élő költőjének és a világon mindenütt úgy ünneplik most Hauptmann-t, mint egyikét azoknak, akik munkásságukkal valóban az igazi irodalom céljait szolgálták. Mert Hauptmann valóban költő és valóban író, művész és sohasem mesterember, s amikor világszerte a színpadi sikergyárosok, valamint a regénytöbbszerművek ragyognak a múlt sikereiben, akkor Gerhardt Hauptmann ünneplése azt jelenti, hogy népe, de az egész világ kulturközönsége is tudja és akarja is ünnepelni és értékelni az igazi író és igazi művészt.

Rass Károly: Költők hitvallása

Egy német könyvkiadónak, Eckartnak támadt az a gondolata, hogy nyilatkozatra szólítsa fel az írókat hitről, vallásról, egyházzól, Krisztusról, kereszténységről. Kilencven író nyilatkozott az érdekes kérdésről, s a vaskos német könyvet most *Rass Károly*, a *Vasárnap* főszerkesztője most igen érdekes kis füzetben ismerteti. Érdekes az, hogy a nyilatkozó írók legtöbbször — protestáns és a nagy katolikus írók, mint Sigrud Undset, Chesterton, Lagerlöf, Werfel, stb. nem akartak nyilatkozni, — a dogmatikus egyházak nélkül képzeli el a hitet. Amde még így is meglepő, hogy a hit kérdése minden tekintélyesebb írónál milyen centrális jellegű. A múlt században az intelligencia volt szkeptikus és a nép volt hívő — ma a helyzet épp megfordított s az intelligencia tért meg a hithez. Ezzel a folyamattal csak az igazi keresztény értékek összefogása jelenthet erőt. *Rass Károly* kis füzeté is ezt a óráit szolgálja és a legteljesebb elismerés illeti

November

November; az égi kertből
loppják a csillag-virágot.
A kert lángostorú öre
elaludt, nem jól vigyázott.

Titokzatos kezek téplik,
s fonják véres-koszorúba...
Testvéreim, vigyázzatok!
ne menjetek háborúba.

November: a nagy-asztalról
az ősz-pincér már takarít.
Minden vendég most vegye ki
a tányérből falatjait.

Mingyárt jön a „fizetni kell”,
„záróra”... vége... nincs tovább.
Gyerünk haza — haj! de árnyak
rémitnek minden saroknál.

Sárhözy Gerő

Arany női szívek ezüst hamvvederben

A kuruc generális koporsóján felnyitottuk az aranyajtót. Látogatás a kaplonyi kriptában.

Nagykároly. Saját tud. Még szürkületkor indultunk el Kaplonyba, hogy elérkezzünk a reggeli misére. Hűvös az őszi reggel. A mindjobban világosodó hamvaskék égbolt úgy borítja a tájat, mint egy óriási üvegharang. A hold még sugárzik és sápadtfehér sárlójának élet beleakasztja az égboltba, amelynek szélén néhány rózaszínű pántlika virít, jelezve a napjöttét.

Az országuton már teljes pompájában ragyog a hajnal. Gyöngyházszerű sugarai végigremegik az útszéli fák aranyárga lombjait. A mezők felett álmós pára lebeg, amely körülkússza a távoli erdők fáinak derűs koronáit és imbolyogva tűnik tova.

Nyolc óra... Cseréptetős, leckerítéses házak között járunk. Az udvarokon csőrök ajtai ásitoznak és asszonyok szorgoskodnak a házak körül.

Karcsu, kettőstornyú templom előtt állunk meg, melyet sötétszínű fenyőfák ölelnek körül.

Harangoznak. Az áhítatosan zengő hangok szeliden ömlik be a mosolygós őszi reggel csendjét...

Kaplony község a Kaplony-nemzetség ősi szirtoka volt. 1212-ben, már fennállott a község, mint a Kupolonok tulajdona; öt hatalmas kőtemplommal és egy kolostorral, amelyet a feljegyzések szerint Lukács nagyvárad püspök 1398-ban újjáalakítva a Pálos-rendnek adott. Ebben az időben a község, még mindig a Kaplony-nemzetségbelié: a Károlyi, Bagosi, Csomaközi. Vetési családoké, 1400-ban azonban már egészen a Károlyi családnak. Az egykori oklevelek a XV. században Koplommonostura, Coplon, Kopljon és Kaplyan alakban emlegetik a község nevét. A XVIII. század elején gróf Károlyi Sándor elhatározza, hogy a szatmári béke emlékére a kolostort, amelyet az idő romokká tett, újra felépíti. 1719-ben véghez is viszi tervét és a romok köveiből régi oszlopot meghagyva, négyszögben kétemeletes kolostort építtet. Ennek déli részén pedig templomot emeltet, alatta hosszában a grófi család sírboltjával. Még abban az évben ötökös alapítványt tesz ferencrendi szerzetesek számára. Később a nagykárolyi régi templom alatti sírboltból is a kaplonyi sírboltba szállítják az ősök hamvait. Az 1834-iki nagy földrengés azonban úgy a kolostort, mint a kápolnát romba döntötte. Néhány év múlva, 1841-1848 közötti időben gróf Károlyi György építtette fel a mostani templomot és kolostort, valamint a templom háttárhoz a családi mauzóleumát Ybl Miklós tervei szerint és ősei alapítványát is felújította a szerzeteseknek, akik ma is a kriptá őrei.

A kaplonyi templom belseje egyszerű és mégis fontos. Sötét tónusú oltárképek díszítik, amelyek közül különösen a főoltár fölötti, Szent Antalt, a templom védszentjét ábrázoló ritkaság oltárkép ragadja magával a figyelmet. Régi olajfestmények sorozata a kolostor folyosóin is. A templomban őrzik Károlyi

NEHIDD

Ne hidd, hogy csak ott szenvednek, ahol sírnak, ahol panaszkodnak
Azoknak is íáj a szívük, — kik más előtt sohasem zokognak
Égő szemmel, büszke arccal, emelt lejjel,
molyogva járnak...
Pedig üdösi, boldogságot, — soha többé senkitől se várnak...

Jegyenye csak úgy susog, ha ágait csókolja a szellő —
Esti csillag csak úgy ragyog, ha az eget nem borítja felhő...
Emelt lejjel mosolyogva, akármilyen büszke arccal járnak.

Is eltitkolt, vissza nem lojtott szenvedések — százszor jobban íájnak...

Horváth Arpád

Anna grófnő által ajándékozott, 1755-ből való gyönyörű arany szentségtartót is.

A főoltár jobb és baloldalánál nagy üvegezett ajtókon lehet a kriptába jutni. A szívélyes Páter Bolyáki Zsigmond vezet. Gyertyával világítunk, mert a sírboltban még félhomály van.

Tágas, románstílusban épült hely a mauzóleum, mélyén oltár, fölötte hatalmas, fehér márványfeszület. Az oltár két oldalán ablak nyílik, rózsaszínű üvegjein keresztül a halványan besűrűdő napfény a Megváltó arcára esik. A régi koporsók egyrésze szabadon áll, a többi pedig az oldalfalak celláiban elhelyezve és fehér márványlappal elzárva. Mindegyik lapon vertaranyból a Károlyi család címere, amely felnyitható és alatta az elhunyt arcképe látható.

Összesen huszonhét koporsó van a sírboltban. Ezek közül a legrégebb gróf Károlyi Sándor hitevének, az 1728-ban meghalt gróf Barkóczy Krisztiniának hatalmas bronzszarkofágja, amely a baloldali bejáratnál szemben fekszik.

A jobboldali bejáratnál gróf Károlyi Ferenc nejének, gróf Csáky Krisztinának tetejét őrzi egy művészi olajfestésekkel díszített koporsó.

Hátul egymás mellett hosszában két egy-

Kimondtad halkán: Elmegeyek...

A halál tutott át a szívemen,
mikor kimondtad halkán: Elmegeyek...
Sötét lett, csend lett. Némán záporoztak
síró lábról: a halott levelek.

A hideg kődös köpenybe öielt...
— Búsan búcsúzott szemedtől szemem. —
... S felborzolva a gyors hullámokat
szél zúgott át a messze tengeren.

Mint hajszálvéhony, törékeny üveg
sok tűnő, tarka álomom összetört...
S rögökbe botló lábaim alatt
kővé dermedt a lagycsókolta föld.

Horváth Imre

forma bronzszarkofág. Az egyikben gróf Károlyi Antal pihen. A szarkofág tetején ezüst hamvvederben van feleségének, báró Harukern Jozefának szíve, akit hazájában temettek el. Az e mellett nyugvó gróf Károlyi József koporsójára is ezüst hamvvederbe van téve feleségének, gróf Waldstein-Wartenberg Erzsébetnek szíve. Asszonyi szerető aranyzívek ezüst hamvvederben.

A kriptá hosszában három szarkofág, közöttük gróf Károlyi Sándoré. Nagy, domborművekkel gazdagon díszített bronzszarkofág őrzi a kuruc generális hamvait. Tetején a felnyitható arany-ajtóska mögött a vezér arcképe látható, piros dalmányban, rákóczi-torgóval süvegén. Az oltárhoz közel gróf Károlyi Lajos nyugszik ezüst koporsóban. Valamennyin rajta van a Károlyiak címere...

Mintegy félóra időzést után elhagyjuk a kriptát. Az üvegajtó halkán bezárul, a kulcs megcsikordul a zárban. Odabent a koporsókra újra ráborul a szent csend, amelyet mi rövid időre megzavartunk.

Tíz óra van, amikor a kolostort elhagyjuk. Páter Bolyáki a kapuig kísér bennünket. Kitérünk az utcára. Langyosan süt az őszi nap. Az akácfa levelezéport hullatnak, csak a templom és kriptá körüli fenyőfák állnak sötéten, komolyan...

Tűnt idők nagy magyarjainak örök álmát virrasztják...

Enyingi Sándor.

HYPEROL SZÁJVIKTABLETTA
ideális szaj- és toroköblögető!

Visszamosolyog a nyár

Ezüstös felhők alatt,
barázdált kusza arcon
visszamosolyog a nyár,
a régi enyhe asszony.

Kopott idő november
ólom-karját kitarja,
keresi, de odavan
madárdalos gitárja.

Visszamosolyog a nyár,
meleg, csókos sugár hull
s kopott idő november
szürke szeme bezárul.

Sarka Lajos

A hétszázhusz éves leipzig Thomas-templom kántornövendékei

A „Thomas-fiúk” othona több, mint hét század óta él már. 1212-ben alapította Dietrich örgróf Leipzigban, az akkor még egész kis városkában a Szent Tamás kántoriskolát. Szerzetesek oktatták a fiatal növendékeket grammatikára, retorikára és dialektikára. A fősúly azonban a zenei kiképzésen nyugodott, mert a növendékeknek minden egyházi és udvari ünnepélyen énekelni kellett. Ősidők érdekes örökségeként maradt fenn ez az iskola napjainkig. Leipzig városát már el sem lehet a Thomas-iskola, a Gewandhaus-koncertek és a zenede nélkül képzelni. Mindig különös kitüntetésszámba ment, ha valaki a Tamás templom világhírű kórusának vezetője lehetett, de különösen így van ez Johann Sebastian Bach kántorsága óta.

550 körül a Tamás-fiúk már világhírűek voltak; előadásaik a német zeneélet középpontjában állottak. Az akkori élénk tevékenységnek legjobb bizonyítéka a kor rendkívül gazdag motettirodalma. A növendékek nemcsak a templomban énekeltek, de temetésekre, esküvőkre, lakomákra és egyéb ünnepélyekre is igénybe vették őket. Ez a szokás a mai napig fennmaradt; még világi ünnepélyeken is, ha különösen ki akarják hangsúlyozni az ünnep jelentőségét, a Tamás-fiúkat és karmesterüket hívják meg.

Ilyen élénk tevékenység ellenére is voltak idők, amikor elég rossz dolguk volt a fiúknak. Csak a különböző rektori jelentéseket kell elolvasni. Bachról tudjuk, hogy állandóan hádlábon állt a várossal, mert csekély fizetéséből nem tudott kijönni. A különböző évszázadokból származó jelentések szerint a fiúknak sokszor még ennivalójuk sem volt elég, úgy, hogy gazdag polgárok asztalánál ettek napokat. És mégis tanuja lehetünk a lélekemelő látvány-nak, hogy a zene legnagyobb virágzása épp a legrosszabb időkre, a nélkülözések és erőfeszítések napjaira esik. Az akkori idők megragadó motettjei és énekei, amelyek még ma is hallhatók a Thomas templomban és az embereket belső magukba térésre hangolják, legnagyobb részt szenvedésből és fájdalomból születtek. Talán épp ezért hatnak még ma is annyira megrázóan! Törhetetlen lendítőerő röpitette a komponista géniuszát nehézségek tengerén keresztül, egy belső hang hajtotta ellenállhatatlanul előre. A lemondásnak és kötelességvadás-nak ez a szelleme, ami mindenkor eltöltötte a Thomas kántorokat, megható módon öröklődött a növendékeknél is, akiknek gyakran néhez szolgálatot kellett teljesíteni.

Evszázadok multak el így. A Thomas-fiúk híre azonban a mai napig fokozódott, mert minden Thomas-kántor célja abban a faradhatatlan igyekvésben csucosodott, hogy a kórus híret a tradicionális magaslaton tartsa.

Ugyanezt a célt követi a jelenlegi kántor, dr Straube professzor is, aki általános műveltségű és fáradságtalan tevékenységű ember. A nemzetközi zeneéletnek kétségtelenül legszimpatikusabb tagjai közé tartozik, — különösen patikusabb tagjai közé tartozik. Így a Tamás-fiúk ma is olyan ember védelmére vannak vízva, aki meg tudja őrizni a széprenevelés tradícióját.

KERESZTREJTVÉNY

ROVATVEZETŐ:
CSÜRÖS EMILIA

44. SZÁMU KERESZTREJTVÉNY

Beküldte: Nádudvary Sándor Szilágysomlyó.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36
37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48
49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72
73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84
85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96
97	98	99	100								

Megfejtésül beküldendő: A négy keretsor, és vissz. 25., 32., 64., függ. 2., 9., 22., 49., és 67.
Megfejtési határidő: december 2.

Vízszintes sorok:

A négy keretsor összefüggő. Petőfi egyik versének címe és első két sora. 10 Idegen pénzegység első két betűje. 11 Ilyen leány is volt Pesten. 12 Római pénzegység. 13 Manon mássalhangzói keverve. 15 Filmgyár. 16 B-vel állat. 18 -ból idegen nyelven. (z = s.) 19 Első három betű v-vel türemtétek + ine. 21 És idegen nyelven. 23 Magyar költő vezetékneve (utolsó betű fölös.) 25 Híres lenecsé márká. 26 Ruhán van. (ford.) 27 M-mel játék. 28 Tisztíts! más szóval (ford.) 30 ...e az ember! 32 Tropikus növény. 33 Filmkutyá. 34 Szociális fogalom. 35 6 mássalhangzói. 37 Din. betűi keverve. 38 Magyar abc egyik betűje (fon.) 39 Világnyelven egy. 40 Diván. 42 Személynév (y-i.) 43 Nemrég meghalt híres magyar publicista monogramja. 44 Kettős mássalhangzó. 46 ...fai papnak... (ford.) 47 U. a. mint a 43. vissz. 48 I-llel Shakespeare híres drámájának híralyhőse (ék. fölös.) 50 Sok van most Kinában. 52 Nekünk idegen nyelven. 53 ...risini Lajos. 54 V. N. A. R. 56 Cipész szerszám. 57 A-val növény része. 58 Néz falusiasan (utolsó betűje fölös.) 59 Két szó: 1. gyilkolj más szóval 2. hasáb. 61 Ilyen Kina is van. 63 A fa franciául (fon.) 64 Ez hiányzik ma sok embernek. 66 A skála egyik hangja. 67 p. é. e. m. s. 68 Felkiáltószócska. 69 Ásvány. 71 7 vezér közül az egyik (ford.) 72 Fém. 73 Fordított mutatószó. 74 Németül kigyó. 77 Aki nem halt meg az...

Függőleges sorok:

2 Petőfi két költeményének címe. 3 B-vel étkezde (ékezetekkel, fonetikusan.) 4 Kötőszó. második betűje fölöslegesen kettőzve. 5 Hamis. 6 ...hanc. 7 Kettős mássalhangzó (fon.) 8 Ilyen sajt is van. 9 Két szó: 1. G. É. É. 2. Híres német zeneszerző vezeték neve és egyik operájának címe. az egész ford (y = J.) 14 Mariska franciául. 15 U. a. mint 52. vissz. 17 Mennyasszony. 18 Női név (ford.) 20 ...ail (város.) 21 Női név becézve. 22 Híres magyar költő vezeték neve és keresztnevének első betűje. 24 M-mel híres operette. 29 Kiválasztószó. 31 Híres német költő. 34 Családtag (ékezet fölösleges.) 36 Előadás nélkül nincs. 39 Fém. 41 ...gászi. 43 Lapokba szokott... lenni. (ford.) 49 Híres folyó. 51 U. a. mint 56. vissz. (ford.) 52 Egybe latinul. 53 Szabad klasszikus nyelven. 55 A dolog tárgyese latinul (Y-i.) 57 Női név. 58 Híres bibliai alak (ék. fölösleges.) 60 Szín. 62 N. F. 63 Ezért küzd a mai ember. 65 Francia női név (ék. fölösleges.) 67 A

folyók széle. 70 Szükséges az élethez. 71 Tenger idegen nyelven. 75 Személynév. 76 O-val erdélyi folyó (ford.)

A 42. számú keresztrejtvény helyes megfejtése:

Vízszintes sorok: 1 Egri csillagok 13 Bor 15 Régeny 16 A lámpás 17 I. I. 19 Iam 20 A kúrt d s 21 zoa 24 lord 25 ami 28 fa 29 ta 31 irlalmaó 33 Neckar 35 eb 36 elán a n 37 nr 38 ale 39 na 40 Garda 41 yy 42 Usa sűg 44 rr 45 Lidó fi 47 szűszé 48 aó e 49 rheng k 52 Tin 53 bl 54 rab 55 akme 56 ara 57 vy 58 jel 60 szerző 62 Tee 63 A láthatatlan ember 66 ikt i e 67 tó 68 Ken e t 70 nem 72 tót 74 bo 75 e 76 b 77 vi 79 az 80 ivo 81 neo 82 lel 84 őz p 85 erő 86 teke 87 emu d 88 l s l 89 Mi erősebb a halálnál i 101 Sárospatak 102 A Zéta.

Megfejtettek: Adámkovits Aladárné, Rosinger Sándor, Jelinek Magda, Suhayda Ica, Juhász Béla, Kolontáry László, Bozsák Nusi, Mártonffy Zoltáné, Ferenczy Béla, Fábrián Ottilia, Sólyom Judit, Fodor Olga, Bitang Anna, de Bont Matyi, Székely Bőzsi, Kovács Rózi, Wéber Mária, Molnár Lidia, Oppenheim Magda, Stein Szizi, Nussbaum Pál, Kohn Manci, Székely Márton Nagyvárad, Papp Mózes, Szabó Józsefné, Cseh Magda, Muhay Ilus, Lichnovszky Gizella, Szabó Margit, Szabó Iona, Szabó Józsefné Kolozsvár, Mésztrik Béla Lónyatelep, Makkai Józsefné Szászváros, Kroll Gyula Déva, Sambach Károly Nagyborosnyó, Szász József Kézdivásárhely, ifj. Szöcs Sándor Csíkszentmárton, Fekete József Színérválja, Domokos János Szentivánlaborfalva, Kun Erzsébet Zilah, Ornth Zsuzsa Szatmár, Kajgyák Katalin Tarján, Mille Jánosné Nagykároly, dr. Bochandovits Zoltáné Szentanna, Reiner Lenke Aninosza, Kovács Ferenc Gyergyócsomafalva, Hodács Agoston Kisiratos, Véghné, Szenkovits Ida, Venczel József Mezőtőhat, Szász József Kézdivásárhely, Jánossy Kató Merosvásárhely, Ferenczy Sándor Gyergyócsomafalva, Oláh Miklósné Verespaták, ifj. Zakariás I. István Csíkszépvíz, Kora Mária Szatmár, Péro Sónorne Lupény, Trüger Nusi, Schlett Piri Zilah, Bonda Árpád Székelyudvarhely, Vadász Mici Tekerőpaták, Ludescher József Szentjób, Huroc Antalné Petrozsény, Kónya Józsefné Szováta, dr. Szabó Illés Szatmár, Demeter Julia Lupény, Karácsonyi Lili, Karácsonyi Zita Nagykároly, Szántó Margit Ótelek, Mayerhofer Margit Arad, Szőke Manci és Emi Szapáryliget, Kubick Ferencné Kötliget, Szabó Zoltánné Szalonta, Eigel Mihály, Imet: Ákos, Schmidt Piroška, Mayer Erzsébet Csík-zereda, Schultz György Nagybanya, Kálmán Gyula Szalonta, ifj. Góznér Kálmán Nagykároly, Szentkirályi Teréz Torda, özv. Schubert Emilné Lupény, Lázár Béla Petrozsény.

A sorsoláson Fábrián Ottilia Nagyvárad nyerte meg Csűrös Emilia: „Csillagszállás” című könyvét. A kiadóhivatalban átveheti.

A rovatvezető üzenetei:

Többeknek. Távollétem miatt az alább között nevek kimaradtak a múlt heti sorsolásból. Kárpótlásul a mostanin vettek részt. Kérem szíves elnézésüket: Lichnovszky Gizella Kolozsvár, Szabó Zoltánné Szalonta, Balogh Anna Szilágysomlyó, Bitang Anna Nagyvárad, dr. Szabó Illés, Kóra Mária Szatmár, Kubick Ferencné Kötliget, Pallós Rózi és Nusi Arad, Szőke Mária és Emi Tipar, Sólyom Judit és Sárka Nagyvárad, Szántó Margit Ótelek, Demeter Julia Lupény, Cseh Magda, Muhay Ilus Kolozsvár, Bonda Árpád, Fábrián Ottilia Nagyvárad, Mayerhofer Margit Arad. Szentkirályi Teréz (Torda.) A küldött rejtvény nagyon ügyes, kár, hogy a zavaros számozása miatt nem adhattam le. U. i. az egészet át kell számolni, ami elég tekintélyes munka. Rass Károlyt még Gyulafehérvárról én is ismerem és örülök, hogy őt Tordán olyan nagyon szeretik. Őszinte üdvözlötet küldök mindkettőjüknek. Schultz György (Nagybanya.) A küldött verseket átadtam szépirodalmi rovatunk vezetőjének, a levélbeli rigmusokat pedig én honoráltam szívem szerinti elismeréssel. Nem próbálkozna rövid és pattogó versikékkal a gyermekrovat részére? Ugy gondolom, sikerrel járna. Mayerhofer Margit (Arad.) A tévedést és mulasztást korrigáltuk, most már ugye, szent a béke! Karácsonyi Lili és Zita (Nagykároly.) Örömmel és szeretettel várom mindkettőjüket és szeretném, ha december elseje előtt jönnének. Akkor ugyanis elutazom néhány hétre és sajnálnám, ha nem találkozhatnánk. Kálmán Gyula (Szalonta.) Igen jól sikerült a karácsonyi rejtvény, éppen csak a fenylógacsokkal vagyunk megakadva. Ilyesmivel nyomdánk nincs felszerelve és beszerzése tulságosan költséges lenne. Node majdesak megoldjuk valahogyan, amire aktuális lenne. Ifj. Góznér Kálmán (Nagykároly.) Ugy sejtem, hogy a küldött rejtvények jól sikerültek, de nagy elfoglaltságom miatt nem fejthetem meg őket. Szíveskedjék a rejtvényekről olyan megoldásokat küldeni, amelyekbe a megfejtés is bel van írva. Kónyi Józsefné (Szováta.) Reklamációt elintézte a kiadóhivatal, időközben bizonyára megérkeztek a könyvek.

SZÍNHÁZ

A nagyváradai „Vigszínpad” vasárnap este 6 órakor az „Erik a buzakalász” című operettet játssza a Katolikus Körben, olcsó helyárakkal. Óriási sikert aratott vidéki turnéjáról visszaérkezett a Vigszínpad kitűnő gárdája és folytatja előadását a legnagyobb sikert aratott, magyar levegőjű operettel. A nagyváradai előadások között az Erik a buzakalász c. operett volt egyike a legjobbaknak és a közönségnek tesz eleget a Vigszínpad vezetősege, amikor most vasárnap estére kitűzte ezt a mulattató, bájos zenéjű operettet. A főszerepekben Szabó Ica, Kertész Manci, Körösi Juci, Tompos, Bereng. Hegyessy, Hetényi, Kertész és Antal. Elővetel a Katolikus Kör pénztáránál d. e. 10—1-ig, d. u. 4—6-ig.

HETI MŰSOR:

Nagyvárad:

Vasárnap: *Az éjszaka dala.*

Kolozsvár:

Egész héten mozi

Szatmár:

Vasárnap délután 4 óra: *Pillangó*, operett.
Vasárnap este fél 9 óra: *Weekend*. Operett.
Hétfőn: *Weekend*.
Kedden: *Weekend*.
Szerdán: *Csók a tükör előtt*.

Arad:

Vasárnap délelőtt 11 órakor: *Weekend*.

Temesvár:

Vasárnap délelőtt 11 órakor: *Mosoly országa*.
Vasárnap délután 5 órakor: *Amikor a kislánynagy lány lesz*.
Vasárnap este: *Amikor a kislánynagy lány lesz*.
Hétfőn: *Amikor a kislánynagy lány lesz*.

Erdély legrégebbi fotóüzlete
KOVÁTS P. FIAI
Cluj, Piaja Unirii 8. Telefon 2-67.
Kérjen árjegyzéket

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetéseik díja szavankint 8 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. Alláskeresőknek 33 százalékos kedvezmény.

Különféle

Kereskedelmi és mindennemű vidéki megbízásokat lekiismeretesen, pontosan intéz „Mercur” bejegyzett ügynőség, Oradea Regele Ferdinand 25. Ingatlan adásvétel bizományi lerakat.

Fajgyümölcsfák a legzebbek és legolcsóbbak Cziráni, Rémer-tér 2.

Alkalmazás

Intelligens, középkorú mindenest, hosszú bizonyítvánnyal azonnal telvezek. Csapó Ritoók-u. 16 sz.

Háromszáz lei készpénzzel megélhetést nyújtó járási körzetképviselőket nyerhetnek keresztény férfiak. nők. Ajánlatokat „Egyszintencia” jellegre.

Lakás

Egy szoba, konyha, előszoba, spájz és mellékhelyiségek azonnal is kiadó. Szacsuy-ucca 62. sz.

Kiadó csinosan butorított szoba, teljes ellátással, 2 fiatal ember részére. Akadémia-ucca 1.

2 szobás, modern emeleti lakás azonnalra kiadó. Körös-u. 15. sz.

Csinos egyszobás lakás minden mellékkeliséggel azonnal kiadó Körös u 62.

Kiadó bútorozott szoba fürdőszoba használatra két fiatal embernek, esetleg teljes ellátással. Szacsuy-u. 18. emelet.

Egy szép egyszoba, konyhas lakás december 1-re kiadó. Körös-u. 24.

Adás-vétel

Kinizsi népies, verses elbeszélés. ára 30 lei Kapható Nagyvaradon Kovács tanárnál Péter-u. 12. sz.

Vízvezeték használt, jókarban lévő berendezési tárgyakat veszek, u. m.: ólomcső, ólom, fürdő-kazán, öntött fürdőkádát, fali kagylót, klozet és mosdó felszerelést, cinket stb. Vulkán szerelő-cég, Bul. Reg. Ferdinand (Rákóczi-ut) 14.

Ház garageval, gazdasági épületekkel, nagy udvar és kerttel, gazdaságra kiválóan alkalmas, előnyös feltételek mellett eladó. Strada Eroul Necunoscut (Temető-u.) 15.

KAZINCZY IRÉN

szépségápolási

«GRÈ»

szalonja (Str. Regele Carol 6. II. em. 6.)
Olcsó bérletrendszer!

Egyéni arcápolás, különböző pakolásokkal. Mindennemű szépség-hibák eltüntetése. Fogyómassage. Saját készítményű szereim. Tanítványok kiképzése.

Zseblámpába!

Rádióba!

Házi csengőbe!

Egyetlen megbízható áramforrás a

„Crypton” zseblámpaelem.

Kereskedőjétől kérjen kimondottan „CRYPTON” felirású elemet.

Minden katolikusnak meg kell ismerkednie szent hitte kulturértékével! Még ma rendeljék meg a **KATOLIKUS LEXIKONT!**

Vidéki főmegbízottaink: Aradon: A „Vasárnap” kiadóhivatala Str. Bratianu. — Bukarestben: Javor Bela, Str. Matei Basarab 10. — Csikszentad: Albert István. — Gyergyószentmiklóson: Ferenczy Árpád. — Kolozsváron: Dr. Sulyok István, Fötér 13. emelet. — Kézdivásárhelyen: Földi István, Piata Reg. Maria 24. — Nagykárolyban: Sultész József, Str. Gen. Mosoiu 21. — Szatmáron: Rencz Antal, Karitás könyvkereskedés. — Temesváron: Missio kegytárgyüzlet, Püspöki-palota, Str. Lonovics 1. — Marosvásárhelyen: Elekcs Pálné, Kemény Zsigmond-ucca 56-58. — Brassó: Paulusz Ferenc, Közép-u. 59. — Magyarországon: dr. Verzár Gyula Budapest IX. Erkel-ucca 12. fsz. Telefon 87-074. — Minden a lapunkkal kapcsolatos ügyben szíveskedjenek levelezni velünk, vagy pedig a többi városokban lévő bizományosainkhoz fordulni.

Kiadja az Erdélyi Lapok Lapkiadó Rt.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépen Oradea (Nagyvárad) Str. Carol II. No. 5.



Milyen naptárak

jelennek meg az Erdélyi Lapok kiadásában?

- Erdélyi Szent Család Naptár.**
Sima papíron, igen szép képekkel, kétszínű, művészi borítóval. A tartalom a legváltozatosabb, teljes vásárjegyzék, naptári rész kétszínű nyomással, 160 oldal. Ara: **20 Lei**
- Mesemondó Naptár.**
Népies, érdekesítő cikkekkel, teljes vásárjegyzékkel, kétszínű naptár-résszel, 112 oldal. Ara: **15 Lei**
- Földmivelők Naptára.**
Népies, érdekesítő cikkekkel, teljes vásárjegyzékkel, kétszínű naptár-résszel, 112 oldal. Ara: **15 Lei**
- Keresztény Eiet Képes Nagy Naptár.**
Népies, érdekesítő cikkekkel, teljes vásárjegyzékkel, kétszínű naptár-résszel, 112 oldal. Ara: **15 Lei**
- Pázmány Péter Nagy Képes Naptár.**
Népies, érdekesítő cikkekkel, teljes vásárjegyzékkel, kétszínű naptár-résszel, 112 oldal. Ara: **15 Lei**
- Máriapócsi Képes Nagy Naptár.**
Népies, érdekesítő cikkekkel, teljes vásárjegyzékkel, kétszínű naptár-résszel, 112 oldal. Ara: **15 Lei**

Magános megrendelőknél, legalább 20 példány rendelése esetén 10% engedmény, 20 példányon felüli rendelés esetén a szállítási költséget kiadó viseli. Könyvkereskedőknek 50 példány rendelése esetén 20%, 100 példány rendelése esetén 25% engedmény. Szállítási költséget itt is kiadó viseli. Remittendát könyvkereskedőtől nem fogadjunk el.

A naptárak már megjelentek és megrendelhetők. Nagy keresetre való tekintettel kérjük a megrendelést minél sürgősebben.

Erdélyi Lapok naptárosztálya

Oradea, Str. Regele Carol 5.

Fűszer- és vegyesáruban a legolcsóbb bevásárlási forrás

Karaffy József

Temesvár, Krizsán-telep

Rádió!

Csillár!

Mindennemű villamos, rádió és csillárszükségletét fedezze az elismert és megbízható cégnél: :-

KLATROBEZ JÁNOS

általános villamossági vállalatnál

Cluj-Kolozsvár, Str. N. Jorga (volt Jókai-u.) 3.

Korszerű olcsóság a kolozsvári

Központi Étterem-ben!

Ebéd 900 lei havonta.
Vacsora 700 »

A legkitünőbb ételek, étlap szerint, a mai viszonyoknak megfelelően feltűnően olcsók.

Vásároljunk

Dobosy Gyula

mézeskalácsos és gyertyaöntőnél.
SANNICOLAU-MARE

Megjelent a praktikus román-magyar nyelvű

Házbérekönyvecske,

3 évre szól, a házakra vonatkozó összes tudnivalókkal, (bérleti törvények, városi szabályrendeletek, adók, illetékek, városi taxák stb. ismertetésével) három évre szóló nyugtákkal. Ara 10 L.

Ugyanott **házi rend** is kapható kifüggetéssel, kétnyelvű, geszthető nagy alakban, ára 5 lei. Mindkettő érvényes Minden városban. Kapható:

az Erdélyi Lapok könyvosztályában.

egyszerű és díszes (firuralis) kivitelben váltakozó kedvező árú (templom) tételek mellett **Herceg Ferenc** festő.

Tárgu-mureş, str. Ogorui No. 8.

Több kitüntetés és dicséret levél.

Keressük fel

DORN ISTVÁN

műbutor asztalos,

na tartós és jó munkát akarunk.

Temesvár III. Hattyú-ucca 53. sz.

Ha jó és olcsó könyveket akar a tudomány és irodalom bármely ágából, úgy forduljon bizalommal

Keszey Albert

könyvkereskedéséhez

Cluj-Kolozsvár, Fötér 7. sz.

A rossz üzletmeneten

HIRDETÉS segít.

Hirdessen az

Erdélyi Lapok-ban

mert hirdetése vevőt hoz és állandó forgalmat jelent.